

Tarptautinė
migracijos
organizacija

Europos
migracijos
tinklas

Asmenų tapatybės nustatymas migracijos proceso metu: iššūkiai ir praktika

2017/2

EMT STUDIJA

Co-funded by
the European Union

Šis tyrimas atliktas pagal Europos migracijos tinklo (EMT) 2017 – 2018 m. metinę programą.

EMT – tai ES valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos tinklas, skirtas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia ir palyginama informacija migracijos bei prieglobsčio srityje. Lietuvoje EMT veiklą LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras.

Daugiau informacijos apie EMT: www.emn.lt.

Kontaktai:

Europos migracijos tinklo nacionalinis informacijos centras

Jakšto 12, 4 aukštas

LT-01105, Vilnius

Tel.: +370 5 2624897

Faksas: +370 5 2611326

El. paštas: emn@iom.lt

© 2017 Tarptautinė migracijos organizacija (TMO), Europos migracijos tinklas (EMT)

Viršelio nuotrauka © TMO/Emiliano Capozoli 2017

Studijoje pateikta informacija nebūtinai atspindi oficialią Lietuvos Respublikos, Europos Komisijos ar TMO ir jos šalių narių poziciją. Visos teisės saugomos. Kopijuoti visą ar dalimis, taip pat naudoti komerciniais tikslais be TMO Vilniaus biuro raštiško leidimo draudžiama.

**Asmenų tapatybės
nustatymas migracijos
proceso metu: iššūkiai ir
praktika**

2017/2

EMT STUDIJA

Turinys

SANTRAUKA	5
1. NACIONALINĖ SISTEMA	7
1.1. Iššūkiai, susiję su tapatybės duomenų tvarkymu migracijos procese	8
1.2. Statistinė informacija	10
1.3. Susiję ES ir nacionaliniai teisės aktai.....	14
1.4. Nacionalinė institucinė bazė.....	15
2. TAPATYBĖS NUSTATYMO METODAI	19
2.1. Tapatybės sąvokos apibrėžimas ir tapatybei nustatyti reikalingi dokumentai.....	20
2.2. Metodai, taikomi tais atvejais, kai asmuo neturi tapatybę patvirtinančių dokumentų prieglobsčio ar grąžinimo procedūros metu.....	23
2.3. Metodai, taikomi siekiant patvirtinti trečiųjų šalių piliečių tapatybę vykdant kitas migracijos procedūras.....	28
3. SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PROCESAS	32
3.1. Skirtingų tapatybės nustatymo metodų bei dokumentų statusas ir svarba.....	33
3.2. Sprendimai, kuriuos priima kompetentingos institucijos, remdamosi tapatybės nustatymo procedūrų rezultatais.....	35
4. DUOMENŲ BAZĖS IR PROCEDŪROS	37
4.1. Teisinė sistema.....	38
4.2. Procedūros ir duomenų bazės.....	38
4.3. Duomenų bazių naudojimas patikrinimo proceso metu.....	38
4.4. Nauja ir planuojama plėtra.....	40
5. DISKUSIJOS IR VERTINIMAI	41
IŠVADOS	43
PRIEDAI	46

Santrauka

Tapatybei nustatyti Lietuvoje naudojami šie metodai: pirštų atspaudų paėmimas ir tikrinimas (tiek nacionalinėje, tiek ir EURODAC sistemose), nuotraukos bei interviu/apklausa. DNR, amžiaus nustatymo testai bei kalbos analizė gali būti naudojami pagal poreikį, bet praktikoje naudojami retai. Nei viena iš priemonių neturi prioriteto prieš kitą. Dažniausiai naudojamas metodas yra interviu/apklausa, kurios metu asmuo pateikia visą informaciją, kurią vėliau vertina pareigūnai, dalyvaujantys prieglobsčio ir/arba grąžinimo procedūrose.

Sprendžiant leidimų laikinai gyventi ir vizų išdavimo klausimus, problemų dėl tapatybės nustatymo nekyla, kadangi kreipimuisi dėl šių dokumentų išdavimo iš asmens reikalaujama pateikti galiojantį kelionės dokumentą, o nepateikus reikalaujamo dokumento viza arba leidimas nėra išduodami.

Tapatybės nustatymas prieglobsčio procedūros metu. 2012-2016 m. Lietuvoje kasmet vidutiniškai buvo pateikiama apie 380 prašymų dėl prieglobsčio suteikimo. 2012-2015 m. apie 40 proc. prieglobsčio prašytojų nepateikdavo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, tačiau 2016 m. šis skaičius išaugo iki 66 proc. Toks pasikeitimas gali būti paaiškinamas tuo, kad būtent 2016 m. didžiąją dalį prieglobsčio prašytojų sudarė iš Graikijos perkelti Sirijos piliečiai, kurie atvykdavo be tapatybės dokumentų.

Prieglobsčio procedūros metu tapatybę patvirtinančių dokumentų neturėjimas savaime netrukdo nagrinėti prieglobsčio prašymų ir priiminėti sprendimus, tačiau tokių asmenų tapatybės nustatymas reikalauja daugiau žmogiškųjų ir finansinių resursų, be to apsunkina grąžinimo procedūrų vykdymą. Sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos, ataskaitų apie padėtį kilmės valstybėje, surinktų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu, visumą. Kiekviena prieglobsčio prašytojo byla nagrinėjama labai detalai ir individualiai bei tik po išsamaus tyrimo gali būti priimtas sprendimas. Tapatybės nustatymo metu visa surinkta informacija bei dokumentai detalai analizuojami kaip visuma ir visi dokumentai yra laikomi reikšmingais (pvz., universiteto diplomai, santuokos liudijimai ir t.t.). Nagrinėjant prieglobsčio prašymus,

nustatyta tvarka vertinamas asmens pareiškimų, įskaitant apie jo asmens tapatybę, patikimumas. Jeigu prieglobsčio prašytojo pateikta informacija ir asmens paaiškinimai, kurie nepatvirtinti dokumentiniais įrodymais, yra nepriekaištingi ir nuoseklūs bei neprieštarauja visuotinai žinomiems faktams, tokie duomenys vertinami asmens naudai.

Pažymėtina, kad vykdant prieglobsčio procedūras naudojamas toks tapatybės nustatymo spektras: asmens tapatybė nustatyta remiantis prieglobsčio prašytojo pateiktais kelionės arba asmens dokumentais; asmens tapatybė nustatyta remiantis prieglobsčio prašytojo pareiškimu arba kitokiais nei kelionės ar asmens dokumentais; asmens tapatybė nenustatyta. Vykdant grąžinimo procedūras tokio pobūdžio spektras nėra tiek aktualus, kadangi grąžinimo vykdymui būtinas galiojantis kelionės dokumentas arba kilmės valstybės išduotas grąžinimo pažymėjimas, kurie savaime patvirtina asmens tapatybę.

Tapatybės nustatymo klausimai iškyla ir grąžinimo procedūros metu. Ekspertai nurodo, kad jeigu yra pasirašytas readmisijos susitarimas tarp šalių arba užsienietis atvyksta iš šalies, su kuria Lietuva yra sukaupusi darbo patirties ir patikimus kontaktus, problemų dėl asmens tapatybės nustatymo grąžinimo procese dažniausiai nekyla. Problemos dėl asmens tapatybės nustatymo kyla, kai su trečia šalimi nėra pasirašytas readmisijos susitarimas arba nėra bendradarbiavimo patirties. Pastaraisiais metais, pareigūnai, organizuodami Vietnamo Socialistinės Respublikos piliečių išsiuntimą, susiduria su asmens tapatybės nustatymo ir grąžinimo dokumentų išdavimo problema. Lietuvoje nėra Vietnamo ambasados ir nėra susitarimo dėl readmisijos. Kartais grąžinimo dokumento išdavimas užtrunka ilgiau nei 6 mėnesius, taip pat buvo atvejų, kai ambasada nepateikė oficialių atsakymų į pateiktus užkausimus dėl asmenų, kurie prisistatė Vietnamo piliečiais, bet neturėjo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų. Esant tokioms aplinkybėms, šie užsieniečiai, išbuvę maksimalų sulaikymo terminą (18 mėnesių), paleidžiami iš sulaikymo. Ši problema pasireiškė 2015 m., kai buvo paleistas 1 Vietnamo pilietis, 2016 m. tokių atvejų buvo jau 27, o 2017 m. I ketvirtį - 4.

Centrinė institucija, kuri priima sprendimus dėl prieglobsčio bei išsiuntimo, yra Migracijos departamentas (toliau – MD). Migracijos departamento pareigūnai, naudodami visą turimą informaciją, priima sprendimą dėl prieglobsčio suteikimo (ir išduoda leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, kuris suteikia teisę gyventi Lietuvoje ir laikomas oficialiu asmens dokumentu) arba nesuteikimo, taip pat dėl asmens išsiuntimo ar grąžinimo¹ (sprendime turi būti nurodyta asmens tapatybė ir šalis, į kurią asmenį reikia grąžinti).

Didėjant prieglobsčio prašytojų skaičiui ir plečiantis jų kilmės šalių geografijai, tikėtina, kad tapatybės nustatymo klausimai Lietuvai taps vis aktualesni. Todėl yra labai svarbu dalintis gerąja praktika su kitomis valstybėmis, turinčiomis daugiau patirties šioje srityje.

¹ Sprendimus dėl grąžinimo taip pat priima Valstybės sienos apsaugos tarnyba (VSAT) bei policija.

1.

Nacionalinè sistema

1.1. IŠŠŪKIAI, SUSIJĘ SU TAPATYBĖS DUOMENŲ TVARKYMU MIGRACIJOS PROCESU

1 klausimas (toliau – K). Ar tapatybės nustatymas yra laikomas problema (iššūkiu) vykdant šias procedūras:

a) Nagrinėjant prieglobsčio poreikį?

Ne, kadangi tikslus asmens tapatybės nustatymas (tikslus vardas, tikslus pavardė, tikslus gimimo data) tik retais atvejais turi tiesioginės įtakos prieglobsčio poreikio vertinimui, o sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos, ataskaitų apie padėtį kilmės valstybėje, surinktų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu, visumą. Atsižvelgus į tai, kad prašymo nagrinėjimo metu neleidžiama konsultuotis su prašytojo kilmės šalimi, paprastai dėl paties prašytojo nurodytų asmens duomenų pagrįstų abejonų nekyla. Svarbiausiais tapatybės elementais – kilmės šalis, kurios nustatymas yra būtinas vertinimui. Atvejų, kai buvo sunku tiksliai nustatyti kilmės šalį – vienetai, todėl tai nelaikoma „problema“, be to, nustačius, kad prieglobsčio prašytojas pateikė melagingus duomenis apie savo kilmės šalį, tai nėra kliūtis priimti sprendimą (nesuteikti prieglobsčio).

b) Rengiantis prieglobsčio prašytojo, kurio prašymas buvo atmestas, priverstiniam grąžinimui į jo (spėjama) kilmės valstybę?

Taip, jeigu yra pasirašytas readmisijos susitarimas tarp šalių, taip pat jeigu asmuo yra grąžinamas į valstybę, su kurios institucijomis yra užmegzti geri kontaktai, sukaupia ilgametę bendradarbiavimo patirtis, Lietuvoje veikia tos valstybės konsulinė įstaiga, problemų dėl asmens tapatybės nustatymo dažniausiai nekyla, nes yra aiški institucija, terminai ir procedūra, pagal kurią vykdomas užsieniečio grąžinimas.

Problemos dėl asmens tapatybės nustatymo grąžinimo/išsiuntimo procese kyla, kai su trečia šalimi nepasirašytas readmisijos susitarimas ir/arba nėra bendradarbiavimo praktikos. Tokiais atvejais nenustatyta oficiali institucija, kuriai turi būti pateikta užklausa, nenustatyta užklauskos forma, nenumatyti atsakymo pateikimo terminai. Dar didesnė problema, kai Lietuvoje nėra tos šalies ambasados/konsulato, kuris sprendžia klausimą dėl asmens tapatybės nustatymo bei grąžimo dokumento gavimo. Kartais grąžimo dokumento išdavimas užtrunka ilgiau nei 6 mėnesius, o kartais negaunamas joks atsakymas.

Kita problema – užsieniečiai nenori būti identifikuoti ir sąmoningai nepasako savo tikrų duomenų.

c) Tvirtinant prašymus dėl toliau išvardintų kategorijų:

- Lankytojo vizos;

Ne, kadangi reikalavimas pateikti galiojantį kelionės dokumentą yra būtinoji sąlyga besikreipiantiems dėl vizos. Be dokumento, patvirtinančio asmens tapatybę, asmuo net negalėtų pateikti tokio prašymo, atitinkamai „tvirtinimo“ stadiją pasiekia tik tie prašymai, kur asmens tapatybė ne tik nustatyta, bet taip pat patvirtinta.

- Leidimų gyventi šalyje, išduodamų remiantis:

- šeimyninėmis priežastimis;

Ne. Tas pats, kaip dėl vizų. Būtina pateikti galiojantį kelionės dokumentą, be jo prašymas nepriimamas.

- ketinimu mokytis;

Ne. Tas pats, kaip dėl vizų. Būtina pateikti galiojantį kelionės dokumentą, be jo prašymas nepriimamas.

- atlygintina veikla;

Ne. Tas pats, kaip dėl vizų. Būtina pateikti galiojantį kelionės dokumentą, be jo prašymas nepriimamas.

- ne ES suderintu apsaugos statusu (t. y. leidimas gyventi remiantis humanitariniu ar medicininiu pagrindu).

Ne, kadangi paprastai tai yra situacijos, kai asmeniui atsisakoma suteikti prieglobstį, tačiau leidžiama pasilikti dėl humanitarinių priežasčių, t.y. sprendimas dėl tokio leidimo priimamas prieglobsčio procedūros rėmuose. Aukščiau jau buvo paaiškinta, kodėl tai nelaikoma iššūkiu vykdant prieglobsčio procedūras.

Jei atsakėte „taip“, trumpai aprašykite bet kurių ar visų paminėtų procesų atžvilgiu iškylančius pagrindinius klausimus, iššūkius ir problemas, su kuriomis susiduriama Lietuvoje (pvz., tapatybę patvirtinančių dokumentų trūkumas, suklastoti dokumentai, nurodytos kelios skirtingos tapatybės, prieglobsčio prašytojai atvyko iš tam tikrų trečiųjų šalių).

N/a.

K2a. Taip pat prašome nurodyti, kurie veiksniai daro įtaką 1 klausime išvardytoms problemoms (pvz., atvejų, kuomet nėra patikimų prašytojo tapatybę patvirtinančių dokumentų, skaičius auga, priemonės, taikomos siekiant nustatyti prašytojo tapatybę laikomomis neefektyviomis, trūksta finansavimo ar kvalifikuotų darbuotojų ir t. t.).

Kaip pažymėta atsakyme į 1a klausimą, svarbiausiais tapatybės elementais nagrinėjant prieglobsčio poreikį – kilmės šalis, kurios nustatymas yra būtinas vertinimui. Atvejų, kai buvo sunku tiksliai nustatyti kilmės šalį – vienetai, todėl tai nelaikoma problema, be to, nustačius, kad prieglobsčio prašytojas pateikė melagingus duomenis apie savo kilmės šalį, tai nėra kliūtis priimti sprendimą (nesuteikti prieglobsčio).

Tuo tarpu, daugiausiai neigiamų sprendimų dėl prieglobsčio ir sprendimų grąžinti priimta Gruzijos, Ukrainos, Rusijos Federacijos ir Baltarusijos piliečiams. Grąžinimus į šias valstybes Lietuvos Respublika vykdo jau daugelį metų, yra užmegzti geri kontaktai su užsienio valstybių institucijomis, Lietuvoje veikia visų šių valstybių ambasados, todėl užsieniečių grąžinimo procesas veikia gana sklandžiai. Kaip paminėta 1b klausimo atsakyme, sudėtingiau yra grąžinti užsieniečius į tas valstybes, iš kurių atvykusių asmenų statistiškai būna nedaug, nes trūksta patirties, įdirbio, ne visuomet valstybės turi savo ambasadas Lietuvoje. Tai apsunkina bendradarbiavimą ir grąžimo dokumentų gavimą. Užsieniečių, kurių negalima grąžinti ar išsiųsti skaičius yra labai nedidelis – 1-5 atvejai per metus. Pagrindinė priežastis – negalima gauti grąžimo dokumentų iš kilmės valstybės, nes Lietuvoje nėra tos šalies diplomatinės atstovybės. Šiuo metu Lietuva susiduria su problema kuomet nepavyksta nustatyti asmens tapatybės ir gauti grąžimo dokumentų Vietnamo piliečiams, kurie į Lietuvą patenka nelegaliai.

K2b. 2a klausimo kontekste, ar pastaraisiais metais Lietuvoje padaugėjo gautų prašymų suteikti prieglobstį bei neteisėtų migrantų?

Taip, padaugėjo gautų prašymų suteikti prieglobstį. Prieglobsčio prašymų skaičiaus padidėjimas siejamas su Lietuvos dalyvavimu perkėlimo ES viduje programose. Tačiau tai neturi įtakos tapatybės nustatymui, kadangi asmens tapatybės nustatymas vyksta Graikijoje/Italijoje, dar iki prašytojams atvykstant į Lietuvos Respubliką.

Tuo tarpu neteisėtos migracijos mastai Lietuvoje yra nedideli. Mažėja tiek skaičius sulaikytų asmenų, atvykstančių į LR neteisėtai kertant valstybės sieną, tiek skaičius sulaikytų šalies viduje asmenų.

2016 m. šalies viduje buvo sulaikyti 1205 neteisėti migrantai. Iš jų 958 trečiųjų šalių piliečiai, neišvykę iš šalies iki vizos galiojimo laiko pabaigos. Tai daugiausiai Rusijos ir Baltarusijos piliečiai.

2016 m. buvo sulaikyti 146 neteisėti migrantai, kurie atvyko į Lietuvą, neteisėtai kirsdami valstybės sieną. Iš jų – absoliuti dauguma buvo sulaikoma prie sienos su Baltarusija. Palyginus 2016 m. duomenis su 2015 m. - skaičius sumažėjo 43 proc., o lyginant su 2014 m. – sumažėjo net 61 proc. Tokį mažėjimą daugiausia sąlygojo Gruzijos, Afganistano, Vietnamo piliečių neteisėtos migracijos per Lietuvos valstybės sieną srauto sumažėjimas.

Jei atsakėte „taip“, ar šis pokytis padarė didelę įtaką aukščiau paminėtiems iššūkiams ir sunkumams?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, prašome plačiau paaiškinti, kaip šis veiksnys padarė įtaką nurodytiems iššūkiams ir sunkumams.

N/a.

K3. Ar Lietuvoje susiduriama su iššūkiais svarstant prašymus dėl prieglobsčio suteikimo ar vykdant trečiųjų šalių piliečių grąžinimo procedūras, kadangi jų tapatybė nebuvo pripažinta (spėjamų) kilmės valstybių?

Kiek tai susiję su prieglobsčio procedūromis – ne, kadangi prašymo nagrinėjimo metu neleidžiama konsultuotis su prašytojo kilmės šalimi, atitinkamai nesiekama gauti iš jos institucijų asmens tapatybės patvirtinimo.

Dėl grąžinimo procedūrų susiduriama su tam tikrais iššūkiais, daugiausia tai susiję su sunkumais gauti grąžimo kelionės dokumentus.

Jei atsakėte „taip“, prašome išvardyti (spėjamas) kilmės valstybes, kurių atžvilgiu tapatybės nustatymas nuo 2016 m. gruodžio 31 d. laikomas ypač sudėtingu (i) nagrinėjant prašymus dėl prieglobsčio suteikimo; (ii) vykdant grąžinimo procedūras.

- (i) N/a.
- (ii) Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) Užsieniečių registracijos centro (toliau – URC) pareigūnai, organizuodami Vietnamo Socialistinės Respublikos piliečių išsiuntimą, susiduria su asmens tapatybės nustatymo ir grąžimo dokumentų išdavimo problema. Lietuvoje nėra Vietnamo Socialistinės Respublikos ambasados ir nėra susitarimo dėl readmisijos su Vietnamu. Sprendžiant klausimą dėl asmens tapatybės nustatymo bei grąžimo dokumento gavimo bendradarbiaujama su Vietnamo Socialistinės Respublikos ambasada Lenkijoje. Kartais grąžimo dokumento išdavimas užtrunka ilgiau nei 6 mėnesius, taip pat buvo atvejų, kai ambasada nepateikė oficialių atsakymų į pateiktus užklausimus dėl asmenų, kurie prisistatė Vietnamo piliečiais, bet neturėjo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų.

Kita problema kyla, nes kai užsieniečiai, kurie prisistato Vietnamo piliečiais, nenori būti identifikuoti ir sąmoningai nepasako savo tikrų duomenų. Esant tokioms aplinkybėms, šie užsieniečiai, išbuvę maksimalų sulaikymo terminą (18 mėnesių), paleidžiami iš URC. Ši problema pasireiškė 2015 m., tada buvo paleistas 1 Vietnamo pilietis, 2016 m. 27, 2017 m. I ketvirtį - 4.

Siekiant išspręsti šią problemą VSAT vadovybė 2017 m. balandžio mėn. Vietname dalyvavo pasitarime su Vietnamo kompetentingų institucijų atstovais. Buvo priimtas sprendimas pasirašyti dvišalį bendradarbiavimo susitarimą tarp šalių. Tikėtina, kad tai ženkliai pagreitins Vietnamo piliečių asmens tapatybės nustatymą.

1.2. STATISTINĖ INFORMACIJA

K4. Prašome pateikti, kiek tai įmanoma, žemiau nurodytus statistinius duomenis (nurodant jų šaltinį). Taip pat, jei būtina, jų paaiškinimą, jei pateikti statistiniai duomenys nėra objektyvūs, duomenys turėjo būti apskaičiuoti apytikriai arba jei jie atspindi tam tikras tendencijas. Jei statistinių duomenų nėra, prašome pamėginti nurodyti problemos mastą.

1 lentelė. Statistiniai duomenys apie prieglobsčio bei grąžinimo procedūras

	2012	2013	2014	2015	2016	Papildoma informacija (pvz., šaltiniai, kliūtys, tendencijų priežastys). Jei nėra galimybės pateikti statistinius duomenis, prašome nurodyti to priežastis.
Prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybė nebuvo patvirtinta dokumentais² prašymo pateikimo metu, skaičius	218	123	179	115	273	Šaltinis – Užsieniečių registras
Prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybė buvo visiškai arba iš dalies³ nustatyta prieglobsčio suteikimo proceso metu suteikiant atitinkamoms institucijoms galimybę priimti konkretų sprendimą dėl prieglobsčio (pvz., suteikti prieglobstį, atmesti prašymą, atidėti sprendimo priėmimą), skaičius	544	296	386	287	412	Šaltinis – Užsieniečių registras
Bendras teigiamų sprendimų dėl prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybė nebuvo patvirtinta dokumentais⁴ prašymo pateikimo metu, skaičius	23	14	7	7	179	Šaltinis – Užsieniečių registras
Bendras teigiamų sprendimų dėl prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybę už sprendimo priėmimą atsakingos institucijos įvertino kaip pakankamai tiksliai nustatytą, skaičius	54	61	80	83	195	Šaltinis – Užsieniečių registras
Bendras neigiamų sprendimų dėl prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybė nebuvo patvirtinta dokumentais⁵ prašymo pateikimo metu, skaičius	32	38	56	54	31	Šaltinis – Užsieniečių registras
Bendras neigiamų sprendimų dėl prašymą suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių tapatybę už sprendimo priėmimą atsakingos institucijos buvo įvertinta kaip nepakankamai tiksliai nustatyta, skaičius	0	0	1	0	0	Šaltinis – Migracijos departamentas

² Pateikus oficialų tapatybę patvirtinantį dokumentą (tapatybės kortelę ar pasą) arba kitą dokumentą (-us), priimamus valstybėje (narėje) tapatybės patvirtinimo tikslams (pvz., vairuotojo pažymėjimas).

³ Jei, pavyzdžiui, kai kurie tapatybės elementai (pvz., pilietybė) gali būti patvirtinami, o kai kurie – ne (pvz., pilnas vardas ir pavardė, gimimo data).

⁴ Pateikus oficialų tapatybę patvirtinantį dokumentą (tapatybės kortelę ar pasą) arba kitą dokumentą (-us), priimamus valstybėje (narėje) tapatybės patvirtinimo tikslams (pvz., vairuotojo pažymėjimas).

⁵ Ten pat.

Bendras (priverstinai)⁶ grąžintų asmenų tarp visų prašymus suteikti prieglobstį pateikusių asmenų, kurių prašymai buvo atmesti, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokios informacijos iš Užsieniečių registro Migracijos departamentui gauti nepavyko dėl techninių kliūčių (nepavyko suprogramuoti taip, kad iš visų atmestų prašymų Užsieniečių registras išskirtų tuos, kur kartu buvo priimtas sprendimas išsiųsti, o iš šio skaičiaus – papildomai kiek iš šių priimtų sprendimų buvo faktiškai įvykdyta).
Prašymus suteikti prieglobstį pateikusių (priverstinai)⁷ grąžintų asmenų, kurių prašymai buvo atmesti ir kurių tapatybė buvo nustatyta grąžinimo metu, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokio pobūdžio informacija (asmens tapatybės nustatymo grąžinimo metu faktas) Užsieniečių registre atskirai neregistruojama, todėl nėra įmanoma filtruoti reikiamus atvejus iš bendro skaičiaus grąžintų asmenų.
Bendras prašymus suteikti prieglobstį pateikusių (priverstinai)⁸ grąžintų asmenų, kurių grąžinimas negalėjo būti įvykdytas dėl to, kad spėjamos (kilmės) valstybės institucijos atsisakė pripažinti savo piliečius arba dėl to, kad jų tapatybė buvo įvertinta kaip nepakankamai tiksliai nustatyta⁹, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokio pobūdžio informacija (asmens tapatybė nepakankamai tiksliai nustatyta) Užsieniečių registre atskirai neregistruojama, todėl nėra įmanoma filtruoti reikiamus atvejus iš bendro skaičiaus grąžintų asmenų.

2 lentelė. Statistiniai duomenys apie kitas su migracija susijusias procedūras

	2012	2013	2014	2015	2016	Papildoma informacija (pvz., šaltiniai, kliūtys, tendencijų priežastys). Jei nėra galimybės pateikti statistinius duomenis, prašome nurodyti to priežastis.
Bendras prašymų išduoti vizą, pateiktų trečiųjų šalių konsulatuose, skaičius¹⁰	416 851	471 838	463 709	423 189	421 143	Lietuva yra Šengeno zonos dalis. Šie duomenys pasiekiami čia: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy_en#stats
Bendras prašymų išduoti vizą, atmestų trečiųjų šalių konsulatuose, skaičius¹¹	3 830	4 262	4 253	5 757	4 472	Lietuva yra Šengeno zonos dalis. Šie duomenys pasiekiami čia: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-

⁶ Nors ši studija-klausimynas (grąžinimo atžvilgiu) apima tik prašytojų, kurių prašymai buvo atmesti, priverstinį grąžinimą, pripažįstama, kad oficialioje statistikoje gali būti neįmanoma atskirti grąžinimo nuo savanoriško grįžimo. Jei įmanoma, prašome atskirti šiuos duomenis.

⁷ Ten pat.

⁸ Ten pat.

⁹ Pavyzdžiui, jei valdžios institucijos nesugebėjo formaliai patvirtinti trečiosios šalies piliečio tapatybės remiantis pilietybe, pavarde, vardu ir gimimo data bei pagrįsti tokio tapatybės nustatymo dokumentais, kurių reikalauja trečioji šalis.

¹⁰ Jei jūsų valstybė (narė) yra Šengeno zonos dalis, šie statistiniai duomenys yra renkami ES lygmeniu ir jų pakartoti nereikia.

¹¹ Ten pat.

						and-visas/visa-policy_en#stats
Bendras prašymų išduoti vizą, atmestų trečiųjų šalių konsulatuose dėl to, kad prašytojas pateikė netikrą, padirbtą ar suklastotą kelionės dokumentą, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Naudojamos duomenų bazės neleidžia iš bendro skaičiaus atmestų prašymų išskirti tuos, kurie buvo atmesti nustačius dokumento klastojimo požymius.
Bendras prašymų išduoti leidimą gyventi atlygintinos veiklos pagrindu, atmestų dėl to, kad prašytojo tapatybė buvo įvertinta kaip nepakankamai tiksliai nustatyta, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokio pobūdžio informacijos negalime pateikti, nes tokie specifiniai statistiniai duomenys nerenkami. Be to, kaip buvo paaiškinta anksčiau, prašymas išduoti leidimą gyventi negalėtų būti pateiktas, jei asmuo neturi galiojančio kelionės dokumento. Atitinkamai prie šios kategorijos būtų galima priskirti tik tuos asmenis, kurie pateikė prašymus, pasinaudodami suklastotais asmens dokumentais, tačiau kaupiamoje statistikoje jų duomenys pateikti kartu su tais, kurie savo prašymus grindė kitokia, su asmens tapatybe nesusijusio pobūdžio klastote (pvz. fiktyvios santuokos ar fiktyvios įmonės), todėl išskirti būtent šiuos atvejus neįmanoma.
Bendras prašymų išduoti leidimą gyventi mokymosi pagrindu, atmestų dėl to, kad prašytojo tapatybė buvo įvertinta kaip nepakankamai tiksliai nustatyta, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Žr. atsakymą dėl leidimų gyventi atlygintinos veiklos pagrindu.
Bendras prašymų išduoti leidimą gyventi šeimyninių priežasčių pagrindu, atmestų dėl to, kad prašytojo tapatybė ar šeiminiai ryšiai buvo įvertinti kaip nepakankamai tiksliai nustatyti, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Žr. atsakymą dėl leidimų gyventi atlygintinos veiklos pagrindu.

3 lentelė. Statistinė informacija apie metodus, taikomus nustatant tapatybę

	2012	2013	2014	2015	2016	Papildoma informacija (pvz., šaltiniai, kliūtys, tendencijų priežastys). Jei nėra galimybės pateikti statistinius duomenis, prašome nurodyti to priežastis.
Bendras skaičius atvejų, kuriais buvo atlikta kalbos analizė, siekiant nustatyti trečiosios šalies piliiečio	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokie atvejai nėra registruojami. Praktikoje poreikis atsiranda itin retai, aktualiu laikotarpiu buvo vos keli atvejai.

tapatybę						
Bendras skaičius atvejų, kuriais buvo atliktas amžiaus nustatymo tyrimas, siekiant nustatyti, ar trečiosios šalies pilietis yra nepilnametis	0	20	44	38	3	Šaltinis - Valstybinė Teismo medicinos tarnyba prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos
Bendras skaičius atvejų, kuriais buvo atliktas DNR tyrimas, siekiant nustatyti šeiminius ryšius šeimų susijungimo atvejais	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokio pobūdžio bendra statistika nėra kaupiama.
Bendras skaičius atvejų, kuriais buvo atlikta apklausa, siekiant išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokio pobūdžio bendra statistika nėra kaupiama. Vykdamas tiek prieglobsčio, tiek grąžinimo procedūras visais atvejais atliekamos užsieniečių apklausos, tačiau neįmanoma pasakyti, kurių iš jų tikslas buvo būtent išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ar regioną. Kita vertus, bet kurios pirminės apklausos vienas iš tikslų yra nustatyti kilmės valstybę, taigi galima daryti prielaidą, jog apklausų, kurių tikslas būtų nustatyti kilmės valstybę, buvo tiek pat, kiek užsieniečių (prieglobsčio prašytojų ar nereguliarių migrantų), kurie nepateikė asmens tapatybę (ir pilietybę) patvirtinančių dokumentų.

1.3. SUSIJĘ ES IR NACIONALINIAI TEISĖS AKTAI

K5. Ar prieglobsčio suteikimo procedūros metu vykdomas tapatybės nustatymo procesas yra įtvirtintas teisės aktuose ir (arba) ar grąžinimo procedūra keitėsi nuo 2013 m. EMT tikslinės studijos apie tapatybės nustatymą?

Taip, asmens tapatybės nustatymo procesas yra įtvirtintas teisės aktuose, tačiau reglamentavimas nuo 2013 m. iš esmės nesikeitė.

Jei atsakėte „taip“, prašome aprašyti šio pasikeitimo priežastis (pvz., ar tai lėmė prašymų suteikti prieglobstį skaičiaus bei nereguliarių migrantų pokytis Lietuvoje nuo 2014 m.).

Vienintelis pakeitimas - 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu¹² patvirtintas „Užsieniečių prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašas“ neteko galios, vietoj jo šiuo metu taikomas „Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas“¹³, reglamentuojantis tą patį dalyką. Kiek tai liečia asmens tapatybės nustatymą, naujajame Tvarkos apraše, lyginant su 2004 m. Tvarkos aprašu, **esminių pakeitimų nėra**.

Papildomai pažymėtina, kad 2013 m. EMT studijoje pateikta nuomonė dėl detalios asmens tapatybės nustatymo tvarkos/instrukcijos būtinumo išlieka aktuali, kadangi iš esmės vieninteliu nacionaliniu teisės aktu, detaliai reglamentuojančiu šias procedūras, išlieka 2000 m. (t.y. prieš 17 metų) patvirtinta Asmens tapatybės ir kelionės maršruto

¹² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. 1V-361

¹³ Patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131

nustatymo metodika¹⁴. Dėl teisinių ir praktinių pokyčių, taip pat dėl pasikeitusių techninių galimybių, yra poreikis ją atnaujinti.

K6. Ar prašytojų iš trečiųjų šalių tapatybės nustatymo metu vykdomas procesas dėl vizų, darbo bei mokymosi leidimų bei leidimų šeimos susijungimo pagrindu išdavimo yra įtvirtintas teisės aktuose?

Ne, kadangi, kaip jau buvo atsakyta ankstesniame klausime, galiojančio kelionės dokumento turėjimas yra būtinoji sąlyga norintiems kreiptis dėl vizos ar leidimo gyventi. Jokių išimčių išduodant leidimus darbo, mokymosi bei šeimos susijungimo pagrindais nėra numatyta. Kadangi asmuo privalo pateikti dokumentą, klausimas dėl tapatybės nustatymo tampa nebeaktualus.

Jei atsakėte „taip“, trumpai aprašykite, kurie teisės aktai reguliuoja tapatybės nustatymo procesą, kiek tai susiję su šiomis procedūromis.

N/a.

1.4. NACIONALINĖ INSTITUCINĖ BAZĖ

K7. Ar po 2013 m. EMT tikslinės studijos apie tapatybės nustatymą buvo pasikeitimų dėl to, kurios nacionalinės institucijos yra atsakingos už prašymą suteikti prieglobstį pateikusių asmenų tapatybės nustatymą bei jų grąžinimą?

Ne, prieglobsčio procedūroje dalyvauja tos pačios institucijos nurodytos 2013 m. EMT studijoje, kurios atlieka tas pačias funkcijas.

Centrinė institucija, kuri priima sprendimus dėl prieglobsčio, yra Migracijos departamentas. Kitos institucijos, kurios dirba su prieglobsčio prašytojais (kiek tai susiję su asmens tapatybės nustatymu):

- Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos ir jos struktūriniai padaliniai ((Užsieniečių registracijos centras, rinktinės, užkardos, pasienio kontrolės punktai)
- Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jo struktūriniai padaliniai (teritorinių policijos įstaigų migracijos tarnybos).

Jei atsakėte „taip“, prašome aprašyti tuos pokyčius ir patikslinti, ar jie yra prašymų dėl prieglobsčio padidėjimo (sumažėjimo) ir nereguliarių migrantų pastaraisiais metais pasekmė.

N/a.

K8. Kurios nacionalinės institucijos yra atsakingos už prašytojų iš trečiųjų asmenų tapatybės patikrinimą išduodant lankytojo visas bei leidimus mokymosi, šeimos susijungimo bei atlygintinos veiklos pagrindu? Prašome nurodyti, kuriose procedūrose dalyvauja šios institucijos ir nurodyti atitinkamos institucijos pavadinimą žemiau.

Konsulinės įstaigos, policijos įstaigų migracijos padaliniai, Migracijos departamentas. Tuo tarpu VSAT pareigūnai priima sprendimus išduoti Šengeno vizą užsieniečiui pasienio kontrolės punkte, esant Vizų kodekso VI skyriaus 35 str. nurodytoms sąlygoms¹⁵. Visos nurodytos įstaigos patikrina asmens tapatybę priimant dokumentus vizai/leidimui išduoti/pakeisti. Kaip buvo nurodyta, tokiais atvejais asmuo privalo pateikti galiojantį kelionės dokumentą, taigi tokiais atvejais asmens tapatybės „patikrinimas“ yra tik pateikto dokumento autentiškumo įvertinimas ir duomenų sulginimas.

¹⁴ Asmens tapatybės nustatymo metodika, patvirtina 2000-02-03, Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr.4nt

¹⁵ Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 810/2009 2009 m. liepos 13 d. nustatantis Bendrijos vizų kodeksą

K9. Priedo Nr. 2 lentelėje kiekvienai aptariamai migracijos procedūrai (prašymai suteikti prieglobstį, grąžinami asmenys, prašymus dėl vizų bei leidimų gyventi pateikę asmenys) prašome trumpai apibūdinti veiksmus, kurių imamasi nustatant trečiųjų šalių piliečių tapatybę, įskaitant:

- automatizuotas proceso dalis;¹⁶
- biometrines technologijas, jei tokios naudojamos;
- tapatybės nustatymo ar tapatybės patikrinimo užduotis, kurias atlieka už sprendimų priėmimą atsakingi ar specializuoti pareigūnai;
- centralizuotas ar decentralizuotas tapatybės nustatymo funkcijas.

K10. Ar Lietuvoje veikia konkrečios trečiųjų šalių piliečių tapatybės nustatymo procedūros išskirtinių migracijos srautų atžvilgiu (pvz., remiantis ES Hotspot politika)?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, prašome trumpai apibūdinti skirtingus veiksmus, kurių imamasi nustatant trečiųjų šalių piliečių tapatybę šių procedūrų kontekste, konkrečiai paaiškinant, kaip jie skiriasi nuo įprastų procedūrų, apibūdintų atsakyme į 9 klausimą.

N/a.

K11. Ar Lietuvoje yra centrinis kompetencijų centras ar panaši organizacija, kuri sprendžia klausimus, susijusius su tapatybės nustatymu ir (arba) tapatybės patikrinimu?

Taip.

Jei atsakėte „taip“, ar šis centras yra atsakingas už:

- klausimus, susijusius su tapatybės nustatymu vykdant prieglobsčio suteikimo procedūrą ARBA vykdant prieglobsčio prašytojų, kurių prašymai atmesti, grąžinimo procedūrą, ARBA vizų bei leidimų gyventi prašytojų iš trečiųjų šalių atžvilgiu, ARBA vykdant kelias (jei taip, nurodykite, kurias) arba visas čia nurodytas procedūras;
- klausimus, susijusius su dokumentų tikrinimu vykdant kelias ar visas aukščiau paminėtų imigracijos kategorijų procedūras.

Lietuvoje tapatybės nustatymo klausimus sprendžia kelios viena kitai nepavaldžios institucijos – Migracijos departamentas, Valstybės sienos apsaugos tarnyba (jos struktūriniai padaliniai – Užsieniečių registracijos centras, rinktinės, užkardos, pasienio kontrolės punktai), Policija (teritorinių policijos įstaigų migracijos tarnybos). Sprendimus dėl prieglobsčio ir užsieniečių išsiuntimo priima Migracijos departamentas, sprendimus dėl grąžinimo priima – Migracijos departamentas, VSAT ir policija, o juos vykdo – VSAT ir policija. VSAT ir policija taip pat priima prašymus suteikti prieglobstį ir atlieka pirminius veiksmus: surenka visus esamus dokumentus, atlieka pirminę prieglobsčio prašytojo apklausą, daktiloskopuoja ir fotografuoja prieglobsčio prašytoją, atlieka prieglobsčio prašytojo asmens ir jo daiktų apžiūrą).

Pagrindinė institucija, atsakinga už dokumentų autentiškumo nustatymą yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba, kuri 2008 m. sausio 30 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 68 buvo paskirta Europos dokumentų archyvavimo sistemos (FADO) nacionaline centrine tarnyba, administruojančia Europos dokumentų archyvavimo sistemos (FADO) nacionalinio posistemo (N.FADO) veiklą Lietuvos Respublikoje. Dokumentų autentiškumo nustatymas - viena iš Kriminalistinių tyrimų skyriaus funkcijų.

Jei atsakėte „taip“:

- Ar centras yra sukūręs nuosavą duomenų ar referencinę bazę, kurioje talpinami:

¹⁶ Automatizavimas apibūdinamas kaip „automatinės įrangos naudojimas ar įdiegimas gamybos ar kituose procesuose ar infrastruktūroje“ (žr. Oxford Dictionary <https://en.oxforddictionaries.com/definition/automation>, paskutinį kartą prisijungta 2017 m. kovo 24 d.). Pavyzdžiui, dokumentų skaitytuvo naudojimas būtų laikomas daliniu dokumentų tikrinimo užduoties automatizavimu.

- Autentiški dokumentai?

Taip.

- Suklastoti dokumentai?

Taip.

- Ar centras naudojami iFADO (iPRADO) duomenų baze suklastotų asmens tapatybės dokumentų tikrinimo tikslais?

Taip.

- Ar centras naudojami EDISON sistema?

Ne.

- Ar šis centras teikia:

- Konsultacines paslaugas?

Taip. Centras visiems VRM suinteresuotiems padaliniais teikia konsultacijas dėl dokumentų tikrumo, autentiškumo.

- Pagalbą vystant tapatybės duomenų tvarkymo metodus?

Taip. Teikia detalias instrukcijas pareigūnams, naudoja geriausią nacionalinę ir tarptautinę praktiką, kurios pagrindu tobulinami metodai asmens tapatybei nustatyti.

- Sienos apsaugos pareigūnų mokymus?

Taip. Pagal atskiras mokymų programas yra organizuojami mokymai, kurių metu pareigūnai supažindinami su Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktais, reglamentuojančiais sienų apsaugą, prieglobstį, vežėjų veiklą, mokomi atlikti asmenų ir dokumentų patikras, vertinti ar užsieniečiai atitinka vykimo per Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos sienas sąlygas, nustatyti pasienio kontrolės punktų veiklos taisyklių pažeidimus ir už tokius pažeidimus surašyti procesinius dokumentus, tikrinti kelionės, transporto priemonių dokumentus, visas ir leidimus gyventi, aptikti suklastotus, padirbtus dokumentus, naudoti įrangą, skirtą aptikti klastotiems dokumentams, žymėti Šengeno sienos spaudais kelionės dokumentus, visas ir pan.

- Pagalbą nagrinėjant sudėtingus atvejus?

Taip. Teikia išsamias specialistų išvadas ir rekomendacijas.

- Ar centre yra dokumentų tyrimo padalinys?

Dokumentų autentiškumo nustatymas - viena iš Kriminalistinių tyrimų skyriaus funkcijų.

Jei Lietuvoje nėra centrinio kompetencijų centro, kokios kitos institucijos ar sistemos teikia konsultacijas, kitokią pagalbą pareigūnams, atsakingiems už asmenų, pateikusių prašymą suteikti prieglobstį ar trečiųjų šalių piliečiams, pateikusiems prašymus išduoti lankytojo vizą bei leidimus mokymosi, šeimos susijungimo ir atlygintinos veiklos pagrindu, tapatybės nustatymą?

N/a.

K12. Ar pareigūnai, atsakingi už tapatybės nustatymą aukščiau nurodytose imigracijos kategorijose, turi prieigą prie ES duomenų bazių, kuriose saugoma informacija apie trečiųjų šalių piliečius (pvz., EURODAC, SIS II, VIS ir t. t.)?

Taip.

Jei atsakėte „taip“, prašome nurodyti, kurioms institucijoms yra suteikta prieiga prie skirtingų ES duomenų bazių.

MD (prieglobsčio institucija), URM, Konsulinės įstaigos, VSAT ir policijos migracijos padaliniai turi prieigą prie SIS II ir VIS duomenų bazių. Visos nurodytos institucijos įgalios tiesiogiai kontaktuoti su Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centru, kuris turi prieigą prie EURODAC duomenų bazės.

VSAT ir policijos migracijos padaliniai siunčia EURODAC duomenų kortelę Kriminalistinių tyrimų centrui (nacionalinei EURODAC sistemos duomenų perdavimo įstaigai) bei gauna atsakymus dėl nustatytų sutapimų. Šiuos duomenis taip pat gauna MD, nors pats pirštų atspaudų nenuiminėja ir EURODAC duomenų kortelių nesiunčia.

VSAT pareigūnai, be jau paminėtų, taip pat turi prieigą prie Interpol ir Europol bazių.

Jei atsakėte „ne“, ar pareigūnai, atsakingi už šių prašytojų asmenybės nustatymą, yra įgalios tiesiogiai kontaktuoti su institucijomis, turinčiomis prieigą prie šių duomenų bazių?

N/a.

Jei atsakėte „taip“, prašome nurodyti, kaip vyksta toks kontaktavimas.

N/a.

2.

Tapatybės nustatymo
metodai

2.1. TAPATYBĖS SĄVOKOS APIBRĖŽIMAS IR TAPATYBEI NUSTATYTI REIKALINGI DOKUMENTAI

K13. Kokie teisiniai ir (arba) praktikoje naudojami apibrėžimai (jei tokių yra) naudojami a) prieglobsčio prašytojų atžvilgiu, b) vykdant grąžinimo procedūrą ir c) prašymų išduoti trumpalaikes ir ilgalaikes vizas bei leidimus mokymosi, šeimos susijungimo ir atlygintinos veiklos pagrindu atvejais?

LR teisės aktuose „tapatybės“ sąvoka nėra apibrėžta, taip pat nėra apibrėžta „asmens tapatybės nustatymo“ sąvoka.

K14. Kokius dokumentus ir kitą informaciją jūsų valstybės (narės) institucijos pripažįsta dokumentais, kurie nustato ar padeda nustatyti tapatybę aukščiau nurodytais imigracijos atvejais? Pavyzdžiui:

- Oficialūs kelionės dokumentai: pasai, asmens tapatybės kortelės;

Taip.

- Kiti dokumentai: gimimo liudijimai, skyrybų liudijimai, santuokos liudijimai, kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai, namų knygos ir t. t.;

Taip.

- Prašome nurodyti, ar Lietuvoje tapatybės nustatymo metu svarstomi neoficialūs (gyvenamosios vietos) dokumentai, tokie kaip Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro registracijos dokumentai.

Taip.

4 lentelė. Dokumentai, kurie nustato (padeda nustatyti) tapatybę

Dokumento tipas	(a) prieglobsčio prašytojai	(b) vykdant grąžinimo procedūrą	(c) prašytojai iš trečiųjų šalių, teikiantys prašymus gauti lankytojo vizą bei leidimus mokymosi, šeimos susijungimo ir atlygintinos veiklos pagrindu
Oficialūs kelionės dokumentai: pasai, asmens tapatybės kortelės	TAIP, visi nurodyti dokumentai patvirtina arba padeda nustatyti asmens tapatybę: Pasai (nacionaliniai, diplomatiniai, tarnybiniai, specialieji, vidaus), asmens tapatybės kortelės, asmens be pilietybės kelionės, pabėgėlio kelionės dokumentai, vaiko kelionės dokumentai.	TAIP, visi nurodyti dokumentai patvirtina arba padeda nustatyti asmens tapatybę: Pasai (nacionaliniai, diplomatiniai, tarnybiniai, specialieji, vidaus), asmens tapatybės kortelės, asmens be pilietybės kelionės, pabėgėlio kelionės dokumentai, vaiko kelionės dokumentai.	TAIP, visi nurodyti dokumentai patvirtina asmens tapatybę, tačiau prašymui vizai ar leidimui gyventi pateikti asmens privalo turėti galiojantį kelionės dokumentą (pasą, skirtą kelionėms į užsienį).
Kiti dokumentai: gimimo liudijimai, skyrybų liudijimai, santuokos liudijimai, kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai, namų knygos ir t. t.;	TAIP, visi nurodyti dokumentai padeda nustatyti asmens tapatybę. Pasą pakeičiantys dokumentai (pažyma, laikinas pasas), pilietybę patvirtinantys dokumentai, užsienio valstybės išduotos vizos, teisės į LR pilietybę išsaugojimo	TAIP, visi nurodyti dokumentai padeda nustatyti asmens tapatybę, tačiau grąžinimo vykdymui tokiu atveju vis tiek būtinas kilmės valstybės patvirtinimas ir jų išduotas kelionės dokumentas. Pasą pakeičiantys dokumentai (pažyma, laikinas pasas), pilietybę patvirtinantys dokumentai, užsienio	Nurodyti dokumentai galėtų padėti nustatyti asmens tapatybę, tačiau jų neužtenka prašymui vizai ar leidimui gyventi pateikti.

	pažymėjimai, leidimai gyventi, kariniai bilietai, moksleivio arba studento pažymėjimai, vairuotojo pažymėjimai, darbo ir tarnybiniai pažymėjimai, socialinio draudimo pažymėjimai ir kt.	valstybės išduotos vizos, teisės į LR pilietybę išsaugojimo pažymėjimai, leidimai gyventi, kariniai bilietai, moksleivio arba studento pažymėjimai, vairuotojo pažymėjimai, darbo ir tarnybiniai pažymėjimai, socialinio draudimo pažymėjimai ir kt.	
Neoficialūs (gyvenamosios vietos) dokumentai, tokie kaip JTVPK registracijos dokumentai	TAIP, visi nurodyti dokumentai padeda nustatyti asmens tapatybę. Aukščiau nurodytų dokumentų kopijomis, išduotu leidimu dirbti, išrašu iš Civilinės metrikacijos biuro, išrašu iš religinės bendruomenės registracijos knygu, išrašu iš valstybės gyventojų registro, jūrininko knygele, dokumentu, kurį išdavė oficiali valstybės valdžios institucija ir jame nurodyti duomenys apie asmenį ir kt.	TAIP, visi nurodyti dokumentai padeda nustatyti asmens tapatybę, tačiau grąžinimo vykdymui tokiu atveju vis tiek būtinas kilmės valstybės patvirtinimas ir jų išduotas grąžimo pažymėjimas. Aukščiau nurodytų dokumentų kopijomis, išduotu leidimu dirbti, išrašu iš Civilinės metrikacijos biuro, išrašu iš religinės bendruomenės registracijos knygu, išrašu iš valstybės gyventojų registro, jūrininko knygele, dokumentu, kurį išdavė oficiali valstybės valdžios institucija ir jame nurodyti duomenys apie asmenį ir kt.	Nurodyti dokumentai galėtų padėti nustatyti asmens tapatybę, tačiau jų neužtenka prašymui vizai ar leidimui gyventi pateikti.

K15a. Jei įmanoma, prašome nurodyti, ar atitinkama (-os) institucija (-os) priima dokumentų kopijas ir kokių tipų dokumentus nacionalinės institucijos pripažįsta reikšmingais arba papildomais dokumentais.

Vykdam **prieglobsčio procedūras** visi prašytojo pateikti dokumentai ir (arba) dokumentų kopijos yra priimami ir gali būti reikšmingais sprendžiant dėl prieglobsčio. Vykdam **grąžinimo procedūras** dokumentų kopijų neužtenka, kad grąžinimas būtų įvykdytas, tačiau jos gali būti reikšmingos gaunant iš kilmės valstybės asmens tapatybės patvirtinimą ir grąžimo pažymėjimą.

Teikiam **prašymą išduoti vizą ar leidimą gyventi**, gali būti priimamos papildomų dokumentų (susijusių su konkrečiu pagrindu vizai ar leidimui gauti) patvirtintos kopijos, tačiau asmuo privalo pateikti galiojančio kelionės dokumento originalą.

K15b. Kokias pagrindines problemas Lietuvai tenka spręsti nustatant dokumentų tikrumą (arba autentiškumą)?

Ypatingų sunkumų, susijusių su asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų autentiškumo nustatymu vykdam migracijos ar prieglobsčio procedūras, praktikoje nėra. Tam tikrais atvejais, vykdam prieglobsčio procedūras, susiduriama su situacija, kai, anot prieglobsčio prašytojo, jo pateiktas dokumentas buvo gautas pasinaudojant neoficialiais/neteisėtais keliais/būdais, tačiau net ir tokiais atvejais klausimas kyla ne dėl dokumento autentiškumo per se, o dėl jo gavimo aplinkybių, kurių vertinimui paprastai netaikytini konvenciniai dokumentų tyrimo metodai.

Europos Sąjungos šalyse dėl kelionės dokumentams taikomų labai griežtų apsaugos standartų darosi vis sunkiau suklastoti kelionės dokumentus, todėl ieškoma naujų neteisėtos migracijos būdų, ir vienas iš tokių – svetimų kelionės dokumentų naudojimas. 2016 m. buvo nustatyti 2 atvejai, kai neteisėti migrantai pateikė autentiškus, tačiau svetimus dokumentus (*angl. imposter*). Taip pat pasitaikė atveju, kai užsieniečiai (Vietnamo piliečiai), neteisėtai perėję valstybės sieną pateikdavo dalinai suklastotus asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus. Dokumentuose buvo suklastotas gimimo datos įrašas, t.y. užsieniečiai pristatydavo nepilnamečiais, taip siekdami išvengti sulaikymo VSAT Užsieniečių registracijos centre (nes nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai nėra sulaikomi ir yra apgyvendinami Pabėgėlių priėmimo centre).

K15c. Ar kurios nors iš šių problemų pasikeitė, palyginus su nurodytosiomis jūsų atsakymuose 2013 m. EMT tikslinėje studijoje apie tapatybės nustatymą?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, prašome nurodyti šių pasikeitimų priežastis, pvz. pastaraisiais metais Lietuva sulaukė didelio skaičiaus imigrantų bei prieglobsčio prašytojų ir tai padidino atsakingiems pareigūnams tenkantį dokumentų tikrinimo krūvį.

N/a.

K16. Ar Lietuvoje egzistuoja nacionalinio lygmens gairės, reguliuojančios atitinkamų institucijų kontrolę asmens tapatybės bei tapatybę patvirtinančių dokumentų atžvilgiu, vykdant įvairias migracijos procedūras?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, prašome pateikti nuorodą į šias gaires, jei tai įmanoma, bei procedūrą, kurios ribose jos yra taikomos.

N/a.

K17. Kokiose situacijose ir kurie pareigūnai dažniausiai išaiškina suklastotus dokumentus, kiek tai susiję su prašymais išduoti vizas bei leidimus gyventi (pvz., pasienio kontrolės metu, imigracijos institucijos ar kitos valstybės institucijos)?

Dažniausiai suklastotus dokumentus nustato VSAT pareigūnai, kurie vykdo užsieniečių patikrinimus pasienio kontrolės punktuose prie išorės sienos. Suklastotų dokumentų nustatymo atvejai susiję ne su prašymais išduoti vizas ir/ar leidimus gyventi, o su patekimu į Šengeno erdvę. 2016 m. padaugėjo atvejų, kai užsieniečiai pateikdavo pasus su suklastotais sienos kirtimo spaudais. Tikslas – imituoti ankstesnius atvykimus / išvykimus į/iš Šengeno erdvę/ės, tuo būdu tikintis, kad bus paprasčiau pakartotinai gauti Šengeno vizas bei palengvės atvykimas į Šengeno erdvę.

2016 m. sumažėjo bandymų patekti į Šengeno erdvę pasinaudojant suklastotomis Šengeno vizomis. Tai sietina su visuose pasienio kontrolės punktuose vykdomų trečiųjų šalių piliečių pirštų atspaudų Vizų informacinėje sistemoje patikrinimu, kuris palengvino suklastotų vizų atpažinimą.

Konsulinės įstaigos susiduria su suklastotais Lietuvos Respublikos pasais - labiausiai paplitęs yra seno pavyzdžio, su įklijuota nuotrauka, pasų padirbinėjimas. Asmenys bando pasinaudoti suklastotais pasais siekdami gauti kito pobūdžio lietuviškus dokumentus – naujus pasus, asmens grįžimo pažymėjimus ir pan.

K18. Ar esama kokių nors prašymus išduoti vizą ir leidimą gyventi teikiantiems asmenims iš trečiųjų šalių taikomų išimčių iš prievolės pateikti oficialų kelionės dokumentą?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, kurioms grupėms ir (arba) pagrindinėms pilietybėms taikomos šios išimtys ir ar jos yra įtvirtintos nacionaliniuose teisės aktuose ir (arba) gairėse?

N/a.

2.2. METODAI, TAIKOMI TAIS ATVEJ AIS, KAI ASMUO NETURI TAPATYBĘ PATVIRTINANČIŲ DOKUMENTŲ PRIEGLOBSČIO AR GRĄŽINIMO PROCEDŪROS METU

K19a. Ar Lietuvoje nacionalinės institucijos taiko (ar planuoja taikyti) žemiau nurodytus metodus, siekiamos nustatyti trečiųjų šalių piliečių tapatybę vykdant prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūras?

5 lentelė. Metodai tapatybei nustatyti, taikomi vykdant prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūras (I)

Metodas	Prieglobsčio prašytojų atveju	Asmenų, kurių prašymai suteikti prieglobstį buvo atmesti, grąžinimo atveju
Kalbos analizė, siekiant nustatyti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Kalbos analizė Lietuvoje yra taikoma, tačiau teisės aktuose nėra nustatyta procedūrų, kaip kalbos testas/analizė turėtų būti atliekami. Praktikoje buvo tik keli atvejai, kuomet buvo neįmanoma tiksliai nustatyti prieglobsčio prašytojų kilmės ir jų kalbos dialekto. 2012-2017 m. tokių atvejų nepasitaikė.</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Šiuo metu Užsieniečių registracijos centre testuojama nauja sistema (LANGUAGE ANALYSIS REPORT), kurios pagalba iš padaryto balso įrašo nustatoma tikėtina užsieniečio kilmės šalis. Kol kas buvo atliktas vienas toks bandymas.</p> <p>Jeigu ši sistema pasitvirtins, ji bus pateikta Frontex kaip pagalbiniė priemonė nustatant asmens kilmės šalį ir tapatybę.</p>
Amžiaus nustatymo tyrimas, siekiant nustatyti tikėtiną amžių	<p><u>Privalomas, kilus pagrįstų abejonių dėl asmens amžiaus</u></p> <p>Amžiaus nustatymo tyrimas reglamentuotas UTPJ 123 str.¹⁷ ir Prieglobsčio tvarkos aprašo VI skyriaus antrajame skirsnyje¹⁸</p> <p>Jeigu pareigūnai nustato užsienietį, kuris neturi asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų ir prisistato nelydimu nepilnamečiu, kilus pagrįstų abejonių dėl jo amžiaus, atliekamas amžiaus nustatymo tyrimas.</p>	<p><u>Privalomas, kilus pagrįstų abejonių dėl asmens amžiaus</u></p> <p>Jeigu pareigūnai nustato užsienietį, kuris neturi asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų ir prisistato nelydimu nepilnamečiu, kilus pagrįstų abejonių dėl jo amžiaus, atliekamas amžiaus nustatymo tyrimas.</p>
Apklausa, siekiant išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną (arba kitus tapatybės elementus, tokius kaip tikėjimas ir etninė priklausomybė)¹⁹	<p><u>Privalomas</u></p> <p>Vykdant tiek prieglobsčio, tiek grąžinimo procedūras visais atvejais atliekamos užsieniečių apklausos, kurių vienas iš tikslų išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ar regioną. Šias apklausas atlieka VSAT, policijos, MD valstybės tarnautojai.</p>	<p><u>Privalomas</u></p> <p>Apklausa atliekama siekiant nustatyti asmens tapatybę bei kelionės maršrutą²⁰.</p>

¹⁷ Įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.42837E5A79DD/ETkplNvJny>

¹⁸ LR vidaus reikalų ministro įsakymas dėl Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ebc768d0dadd11e583a295d9366c7ab3/ZXnnNvLlqj>

¹⁹ Tai priklauso nuo elementų, kurios apima jūsų šalyje taikomas „tapatybės“ apibrėžimas, taikomas vykdant šioje studijoje-klausimyne aprašomas procedūras. Žr. 2.1 punktą.

<p>Su tapatybe susijusių tradicinių bei elektroninių sandorių su valstybės institucijomis (pvz., mokesčiai, socialinės išmokos) tyrimas</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Teoriškai tam tikru atveju MD galėtų taikyti šį metodą vykdant prieglobsčio procedūras.</p>	<p><u>Ne</u></p>
<p>Su tapatybe susijusių tradicinių bei elektroninių sandorių su privataus sektoriaus institucijomis (pvz., bankais) tyrimas</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Teoriškai, tam tikru atveju MD galėtų taikyti šį metodą vykdant prieglobsčio procedūras.</p>	<p><u>Ne</u></p>
<p>Su tapatybe susijusių elektroninių sandorių socialinės medijos kontekste tyrimas</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Tam tikrais atvejais MD taiko šį metodą vykdant prieglobsčio procedūras.</p>	<p><u>Ne</u></p>
<p>Išmanieji telefonai bei kiti skaitmeniniai įrenginiai: ar jūsų teisėsaugos ar imigracijos institucijos turi įgaliojimus laikinai ar ilgam laikui konfiskuoti šiuos prietaisus bei prisijungti prie jų turinio, siekdamas nustatyti ar patikrinti tapatybę?</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p>Migracijos/prieglobsčio institucijos neturi atitinkamų įgaliojimų, tačiau šis metodas gali būti taikomas procedūroje dalyvaujančių teisėsaugos institucijų (VSAT, policija, VSD).</p>	<p><u>Neprivalomas</u></p> <p><i>Šis metodas naudojamas ikiteisminio tyrimo metu, vykdant daiktų apžiūrą. Padeda nustatyti asmens kelionės maršrutą ir tikėtiną asmens tapatybę.</i></p>
<p>Kiti metodai</p>	<p>Migracijos/prieglobsčio institucijos gali išsiųsti paklausimus trečiųjų valstybių institucijoms, Lietuvos Respublikos institucijoms, tarptautinėms organizacijoms ar kitoms įstaigoms ir ekspertams, išskyrus prieglobsčio prašytojo kilmės valstybės institucijas, taip pat, prireikus ir esant galimybei, organizuoti ir atlikti liudytojų, kurie galėtų patvirtinti arba paneigti prieglobsčio prašytojo pateiktą informaciją, apklausas.</p>	<p>Esant poreikiui vykdomas apsikeitimas informacija per imigracijos ryšio karininkus bei per kontaktinius punktus.</p>

²⁰ Dokumentai, kurie padeda nustatyti asmens tapatybę arba tikėtiną asmens tapatybę išvardinti Asmens tapatybės nustatymo metodikoje, patvirtintoje 2000-02-03 Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr.4nt

6 lentelė. Metodai tapatybei nustatyti, taikomi vykdant prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūras (II)

Metodas	Prieglobsčio prašytojų atveju		Asmenų, kurių prašymai suteikti prieglobstį buvo atmesti, grąžinimo atveju	
	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Privalomas</u> Prieglobsčio prašytojo daktiloskopiniai duomenys sutikrinami su Daktiloskopinių duomenų registre esančiais pirštų atspaudų duomenimis.	<u>Privalomas</u> Prieglobsčio prašytojo daktiloskopiniai duomenys registruojami ir palyginami EURODAC sistemoje.	<u>Privalomas</u> pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą ²¹	<u>Privalomas</u> pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą ²²
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
Akių rainelės skenavimas, siekiant palyginti duomenis nacionalinėje duomenų bazėje	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
DNR tyrimas	<u>Privalomas, kai yra pagrįstų abejonių dėl užsieniečio nurodyto amžiaus</u> DNR tyrimas reglamentuotas UTPĮ 123 str. ²³ ir Prieglobsčio tvarkos aprašo VI skyriaus antrajame skirsnyje ²⁴	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
Kiti metodai (prašome apibūdinti, t. y. nurodyti bendradarbiavimo ar ryšių trečiojoje šalyse pobūdį, pvz., diplomatinės misijos)	Migracijos/prieglobsčio institucijos gali išsiųsti paklausimus trečiųjų valstybių institucijoms, Lietuvos Respublikos institucijoms, tarptautinėms organizacijoms ar kitoms įstaigoms ir ekspertams, išskyrus prieglobsčio prašytojo kilmės valstybės institucijas, taip pat, prireikus ir esant galimybei, organizuoti ir atlikti liudytojų, kurie galėtų patvirtinti arba paneigti prieglobsčio prašytojo pateiktą informaciją, apklausas.	-	Esant poreikiui vykdomas apsikeitimas informacija per imigracijos ryšio karininkus bei per kontaktinius punktus.	-

²¹ (ES) Nr. 603/2013 dėl Eurodac sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013²² Ibid.²³ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.42837E5A79DD/ETkplNvJny>²⁴ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ebc768d0dadd11e583a295d9366c7ab3/ZXnnNvLlqi>

7 lentelė. Metodai, kuriuos nacionalinės institucijos **planuoja taikyti** tapatybei nustatyti, vykdant prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūras (I)

Metodas	Prieglobsčio prašytojų atveju	Asmenų, kurių prašymai suteikti prieglobstį buvo atmesti, grąžinimo atveju
Kalbos analizė, siekiant nustatyti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną	Ateityje planuojama reglamentuoti kalbos analizę, tačiau dar nėra galutinio sprendimo dėl kalbos analizės metodo.	Ateityje planuojama reglamentuoti kalbos analizės metodą.
Amžiaus nustatymo tyrimas, siekiant nustatyti tikėtiną amžių	Jau taikomas ir reglamentuotas (žr. 5 lentelę).	Jau taikomas ir reglamentuotas (žr. 5 lentelę).
Apklausa, siekiant išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną (arba kitus tapatybės elementus, tokius kaip tikėjimas ir etninė priklausomybė) ²⁵	Jau taikomas ir reglamentuotas (žr. 5 lentelę).	Jau taikomas ir reglamentuotas (žr. 5 lentelę).
Su tapatybe susijusių tradicinių bei elektroninių sandorių su valstybės institucijomis (pvz., mokesčiai, socialinės išmokos) tyrimas	<u>Neprivalomas</u>	<u>Ne</u>
Su tapatybe susijusių tradicinių bei elektroninių sandorių su privataus sektoriaus institucijomis (pvz., bankais) tyrimas	<u>Neprivalomas</u>	<u>Ne</u>
Su tapatybe susijusių elektroninių sandorių socialinės medijos kontekste tyrimas	<u>Standartinės praktikos dalis</u>	<u>Ne</u>
Išmanieji telefonai bei kiti skaitmeniniai įrenginiai: ar jūsų teisėsaugos ar imigracijos institucijos turi įgaliojimus laikinai ar ilgam laikui konfiskuoti šiuos prietaisus bei prisijungti prie jų turinio, siekdamas nustatyti ar patikrinti tapatybę?	<u>Privalomas</u> Planuojama reglamentuoti, padaryti standartinę pirminių veiksmų, atliekamų pateikus prieglobsčio prašymą, dalimi.	<u>Neprivalomas</u>
Kiti metodai	-	-

²⁵ Tai priklauso nuo elementų, kurios apima jūsų šalyje taikomas „tapatybės“ apibrėžimas, taikomas vykdant šioje studijoje-klausimyne aprašomas procedūras. Žr. 2.1 punktą.

8 lentelė. Metodai, kuriuos nacionalinės institucijos **planuoja taikyti** tapatybei nustatyti, vykdant prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūras (II)

	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Privalomas</u> Jau taikoma ir reglamentuota (žr. aukščiau).	<u>Privalomas</u> Jau taikoma ir reglamentuota (žr. aukščiau).	<u>Privalomas</u> Jau taikoma ir reglamentuota (žr. aukščiau).	<u>Privalomas</u> Jau taikoma ir reglamentuota (žr. aukščiau).
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	Planuojama taikyti ateityje (talpinti ir tikrinti nuotraukas Užsieniečių registre), jei bus sukurtos papildomos techninės galimybės.	Galimai ateityje bus praplėstas EURODAC funkcionalumas, papildant saugomus duomenis veido atvaizdais ir kita biometrika.	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
Akių rainelės skenavimas, siekiant palyginti duomenis nacionalinėje duomenų bazėje	<u>Ne</u> Šiuo metu tokių planų nėra.	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
DNR tyrimas	<u>Privalomas</u> Jau taikoma ir reglamentuota (žr. aukščiau).	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>	<u>Ne</u>
Kiti metodai (prašome apibūdinti, t. y. nurodyti bendradarbiavimo ar ryšių trečiojoje šalyse pobūdį, pvz., diplomatinės misijos)	<u>Ne</u>	-	-	-

K19b. Ar (biometrinė) informacija apie tapatybę, kurią pateikia prieglobsčio prašytojas, yra tikrinama lyginant ją su informacija apie tapatybę, kuri saugoma VIS?

Taip, taikoma visiems prieglobsčio prašytojams

- Prašome nurodyti, nuo kada atliekamas toks patikrinimas: _____
- Ar rengiate statistiką apie bandymus atlikti tokius patikrinimus bei jų rezultatus?
- Kokia dalis šių palyginimų grąžina teigiamą atsakymą (apytikriai): _____

Taip, taikoma kai kuriems prieglobsčio prašytojams (kuriems?)

Taikoma išskirtiniais atvejais, kai kyla rimtų abejonių dėl asmens tapatybės (t.y. kad prieglobsčio prašytojas yra būtent tas asmuo, kuris prieš tai kreipėsi dėl vizos). Dėl techninių priežasčių tokiais atvejais neįmanoma atlikti automatinio daktiloskopinių duomenų palyginimo, todėl EURODAC kortelė rankiniu būdu lyginama su VIS duomenimis. Šiai dienai buvo tik vienas toks atvejis, duomenys sutapo. Tai nelaikoma standartinė praktika, nes nėra reikalingo funkcionalumo pačioje sistemoje. Be to, tokia praktika nėra teisiškai reglamentuota, o tai svarbu tvarkant tokio pobūdžio asmens duomenis.

- Prašome nurodyti, nuo kada atliekamas toks patikrinimas: n/a
- Ar rengiate statistiką apie bandymus atlikti tokius patikrinimus bei jų rezultatus? n/a
- Kokia dalis šių palyginimų grąžina teigiamą atsakymą (apytikriai): n/a

Ne, dėl:

- techninių priežasčių;
- teisinių priežasčių;
- kitų priežasčių (prašome nurodyti).

K19c. Ar nuo 2013 m. Lietuvoje buvo įdiegta kokių nors pokyčių metode (-uose), taikomame (-uose) siekiant nustatyti asmenų, kurių atžvilgiu vykdomos prieglobsčio suteikimo ir grąžinimo procedūros?

Ne.

Jei atsakėte „taip“, prašome trumpai bendrais bruožais aprašyti šių pokyčių pagrindą, paaiškinant, pavyzdžiui, kodėl buvo įdiegti nauji metodai, ar pasikeitė taikomų metodų hierarchija ar tvarka. Jei įmanoma, taip pat prašome paminėti atliktus naujus tyrimus, kurie patvirtina taikomo (-ų) metodo (-ų) patikimumą.

N/a.

K19d. Jei pastaraisiais metais Lietuvoje padaugėjo prašymų suteikti prieglobstį bei nereguliarios imigracijos atveju, ar tai turėjo kokios nors įtakos taikomiems metodams (pvz., kai kuriems metodams pradėtas teikti prioritetą sprendžiant su tam tikromis pilietybėmis susijusius klausimus, taikant kai kuriuos metodus iškyla sunkumų dėl darbuotojų trūkumo ir pan.)? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti.

Ne.

K20. Ar Lietuva yra išleidusi gaires ir (arba) gerosios skirtingų metodų naudojimo praktikos pavyzdžių? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti.

Ne.

2.3. METODAI, TAIKOMI SIEKIANT PATVIRTINTI TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ TAPATYBĘ VYKDANT KITAS MIGRACIJOS PROCEDŪRAS

K21. Ar prašymą apsistoti ar išduoti leidimą gyventi pateikęs asmuo turi pateikti oficialų kelionės dokumentą?

Taip.

Ar yra išimčių iš šios taisyklės? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti

Ne.

K22. Ar nacionalinės institucijos taiko (ar planuoja taikyti) žemiau nurodytus metodus, siekdamas nustatyti trečiųjų šalių piliečių tapatybę vykdant procedūras, susijusias su prašymais išduoti trumpalaikes visas ir leidimus gyventi šeimai, mokymosi ar atlygintinos veiklos pagrindu?

9 lentelė. Metodai, taikomi tapatybei patvirtinti

Trumpalaikės vizos		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Neprivalomas</u> Yra tokia galimybė, tačiau tai nėra standartinės praktikos dalis.	<u>Neprivalomas</u> Yra tokia galimybė, tačiau tai nėra standartinės praktikos dalis.
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Nuotraukos yra saugomos duomenų bazėje, tačiau palyginimas neatliekamas, tokio funkcionalumo nėra.	<u>Ne</u> Nuotraukos yra saugomos duomenų bazėje, tačiau palyginimas neatliekamas, tokio funkcionalumo nėra.
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi mokymosi pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Nuotraukos yra saugomos duomenų bazėje, tačiau palyginimas neatliekamas, tokio funkcionalumo nėra.	<u>Ne</u>
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi atlygintinos veiklos pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Nuotraukos yra saugomos duomenų bazėje, tačiau palyginimas neatliekamas, tokio funkcionalumo nėra.	<u>Ne</u>
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi šeimyninių priežasčių pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė

Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.	<u>Ne</u> Pirštų atspaudai paimami, kai asmuo kreipiasi dėl vizos, papildomai dėl leidimų neimami.
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<u>Ne</u> Nuotraukos yra saugomos duomenų bazėje, tačiau palyginimas neatliekamas, tokio funkcionalumo nėra.	<u>Ne</u>
DNR tyrimas	Yra galimybė atlikti DNR tyrimą ir tai yra reglamentuota įstatyme. Tačiau tyrimo rezultatai jokiose duomenų bazėse neregistruojami ir nelyginami.	<u>Ne</u>
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-

10 lentelė. Metodai, kuriuos nacionalinės institucijos planuoja taikyti, siekdamas nustatyti tapatybę

Trumpalaikės vizos		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	<i>Šiuo metu taikomi metodai, nurodyti 9 lentelėje. Naujų metodų taikyti nėra planuojama.</i>	<i>Šiuo metu taikomi metodai, nurodyti 9 lentelėje. Naujų metodų taikyti nėra planuojama.</i>
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi mokymosi pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi atlygintinos veiklos pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė

Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-
Leidimas gyventi šeimyninių priežasčių pagrindu		
Metodas	Nacionalinė duomenų bazė	Europos duomenų bazė
Pirštų atspaudų tikrinimas, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
Nuotraukų tikrinimas, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse	-	-
DNR tyrimas	-	-
Kiti metodai (prašome nurodyti)	-	-

3.

Sprendimų priėmimo
procesas

3.1. SKIRTINGŲ TAPATYBĖS NUSTATYMO METODŲ BEI DOKUMENTŲ STATUSAS IR SVARBA

K23. Kaip yra priimami sprendimai dėl tapatybės nustatymo remiantis informacija, surinkta taikant 2 skyriuje aprašytus metodus?

Prieglobsčio prašytojo asmens tapatybei nustatyti gali būti naudojami įvairūs metodai bei jų kombinacijos, pvz., išsamios ir detalios apklausos atlikimas, amžiaus nustatymo tyrimas ir pirštų atspaudų lyginimas. Kiekvienas metodas yra svarbus ir atliekamas atsižvelgiant į prieglobsčio prašytojo pateiktą informaciją, ar jis turi kokių nors dokumentų, ar tie dokumentai originalūs, ar yra tik jų kopijos.

Visi naudojami metodai yra nustatyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose, tačiau jų taikymą ir reikalingumą praktikoje dažniausiai nustato pareigūnas ar valstybės tarnautojas, kuris tiesiogiai dirba su prieglobsčio prašytoju, atlieka jo apklausą, gauna iš jo informaciją ir dokumentus, nagrinėja visus gautus dokumentus, vertina juos ir teikia išvadą dėl sprendimo priėmimo. Vertinant visą informaciją, susijusią su prieglobsčio prašytoju, skirtingų metodų naudojimas padeda darbuotojams, dirbantiems prieglobsčio srityje, visapusiškai ir nuodugnai įvertinti visus pateikto prašymo motyvus, jo patikimumą ir priimti sprendimą tokio asmens atžvilgiu.

Jeigu priimamas sprendimas suteikti prieglobstį, tuomet tapatybė dokumentuose nurodoma pagal surinktą informaciją ir užsieniečio apklausą. Jeigu pilietybės nepavyksta nustatyti (nors priimtas sprendimas suteikti prieglobstį) – tuomet dokumentuose įrašoma, kad asmuo yra be pilietybės.

Priėmus neigiamą sprendimą dėl prieglobsčio ir nustačius, kad nėra užsieniečio negrąžinimo pagrindų, yra priimami du administraciniai sprendimai (nesuteikti prieglobsčio ir grąžinti užsienietį) arba vienas administracinis sprendimas nesuteikti prieglobsčio ir išsiųsti užsienietį. Tuomet pagal surinktą informaciją yra rengiamas paklausimas vadovaujantis readmisijos susitarimu arba kreipimasis į ambasadą dėl asmens tapatybės nustatymo ir kelionės dokumento išdavimo. Vykdamas grąžinimo procedūras yra būtinas galiojantis kelionės dokumentas arba kilmės valstybės išduotas grįžimo pažymėjimas, kurie patvirtina asmens tapatybę.

Vykdamas kitas migracijos procedūras (vizo/leidimai gyventi), asmuo privalo pateikti galiojantį kelionės dokumentą. Jokių išimčių išduodant leidimus darbo, mokymosi bei šeimos susijungimo pagrindais nėra numatyta, kadangi asmuo privalo pateikti dokumentą, klausimas dėl tapatybės nustatymo tampa nebeaktualus.

Ar kuriems nors metodams yra suteikiama didesnė svarba? Jei atsakėte „taip“, prašome nurodyti, kurie tai metodai ir kodėl jie laikomi labiau patikimais bei ar tai yra įtvirtinta teisės aktuose, politikoje ar praktinėse gairėse.²⁶

Ne.

Ar rezultatai, gauti taikant skirtingus metodus, turi neprieštarauti tarpusavyje? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti.

Taip. Asmens tapatybės „nustatymo“ rezultatas turi būti vienareikšmiškas, priešingu atveju tapatybė negali būti laikoma „nustatyta“. Lietuva nenaudoja „dalinio“ tapatybės nustatymo principo. Taip pat Lietuvos Respublikoje nėra teisinės bazės ir praktikos, kad sprendimo priėmimas galėtų būti atidėtas. Tam tikrais atvejais, ypač vykdamas prieglobsčio procedūras, skirtingi metodai gali duoti skirtingus rezultatus, tačiau asmuo gali tinkamai paaiškinti tam tikrus nesutapimus (pvz. skirtinguose dokumentuose gali būti nurodyti skirtingi duomenys, tačiau tai paaiškinama tuo, kad asmuo pakeitė vardą/pavardę; dokumente nurodyti duomenys gali nesutapti su asmens nurodytais, tačiau jis gali prisipažinti, kad

²⁶ Valstybių (narių) praktika, susijusi su prieglobsčio suteikimu, kuomet prašytojai negali pateikti patikimų savo tapatybę patvirtinančių dokumentų, gali žymiai skirtis ne tik taikomais metodais, kuriuos valstybė (narė) gali ar privalo taikyti, tačiau ir kai kuriems metodams suteikiama svarba, todėl tikslas yra išryškinti tokius skirtumus, jei tokie egzistuoja.

dokumentas buvo tam tikru tikslu suklastotas ir pan.). Tokiais atvejais, įvertinus asmens paaiškinimus, kaip patikimus, tam tikri rezultatai gali būti atmesti ir nevertintini, tačiau likusieji turi tarpusavyje neprieštarauti.

K24. Ar yra naudojama vertinimo sistema arba spektras, kurio paskirtis – nurodyti tapatybės nustatymo patikimumo laipsnį (pvz., nuo „nepatvirtinta dokumentais“, „pakankamai patvirtinta“, „esant abejonių nustatyta prašytojo naudai“ iki „visapusiškai patvirtinta dokumentais ir patikrinta“)? Jei atsakėte „taip“, prašome trumpai apibūdinti bei patikslinti, ar šiuo atveju prieglobsčio suteikimo, grąžinimo ir kitos su migracija susijusioms procedūroms taikomi kokie nors skirtumai.

Taip. Vertinant tapatybės/pilietybės nustatymo patikimumo laipsnį, kiekvienas atvejis nagrinėjamas individualiai, atsižvelgiant į visų pateiktų dokumentų, informacijos apklausos metu, užpildytų nustatytos formos anketų ir kt., visumą. Tokios procedūros metu surašoma motyvuota išvada, kurioje išvardijami visi duomenys, pateikti prieglobsčio prašytojo, visa informacija, surinkta tyrimo metu, bei įvertinus prieglobsčio prašytojo patikimumo laipsnį, teikiami pasiūlymai sprendimams priimti. Tokio tyrimo metu naudojamas ir įrodinėjimo priemonių lestinumo (benefit of doubt) principas, kuris įtvirtintas Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties 83 straipsnyje. 2017 m. prieglobsčio prašytojų teiginių patikimumo vertinimo mechanizmas buvo detaliau reglamentuotas Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo 116 punkte.

Vykdamas prieglobsčio procedūras naudojamas toks spektras:

- Asmens tapatybė nustatyta remiantis prieglobsčio prašytojo pateiktais kelionės arba asmens dokumentais;
- Asmens tapatybė nustatyta remiantis prieglobsčio prašytojo pareiškimu arba kitokiais nei kelionės ar asmens dokumentais;
- Asmens tapatybė nenustatyta

(Tokia diferenciacija naudojama prieglobsčio prašytojo pirminės apklausos protokole - Prieglobsčio tvarkos aprašo 1 priedas²⁷)

Vykdamas grąžinimo procedūras tokio pobūdžio spektras nėra tiek aktualus, kadangi grąžinimo vykdymui būtinas galiojantis kelionės dokumentas arba kilmės valstybės išduotas grįžimo pažymėjimas, kurie „patvirtina“ asmens tapatybę.

Vykdamas kitas minėtas migracijos procedūras (vizos/leidimai gyventi), tokio pobūdžio spektras iš viso neaktualus, kadangi asmuo privalo pateikti galiojantį kelionės dokumentą.

K25. Ar ateityje numatoma taikyti kokias nors priemones, susijusias su vertinimo sistemos sukūrimu ar jos tolesne plėtra? Jei atsakėte „taip“, prašome trumpai apibūdinti bei patikslinti, ar šiuo atveju prieglobsčio suteikimo, grąžinimo ir kitoms su migracija susijusioms procedūroms taikomi kokie nors skirtumai.

Taip. Vieninteliu nacionaliniu teisės aktu, detaliam reglamentuojančiu asmens tapatybės nustatymo procedūras, išlieka 2000 m. patvirtinta Asmens tapatybės ir kelionės maršruto nustatymo metodika, kurią dėl teisinių ir praktinių pokyčių, taip pat dėl pasikeitusių techninių galimybių, yra poreikis atnaujinti. Konkrečių planų patvirtinti atnaujintą metodiką šiuo metu nėra, tačiau yra bendras ekspertų pritarimas, kad tai reikėtų padaryti. Taigi, ateityje planuojama parengti atnaujintą metodiką, kurioje, be kita ko, būtų įtvirtinta bendra vertinimo sistema.

²⁷ LR vidaus reikalų ministro įsakymas dėl Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ebc768d0dadd11e583a295d9366c7ab3/ZXnnNvLlqi>

3.2. SPRENDIMAI, KURIUOS PRIIMA KOMPETENTINGOS INSTITUCIJOS, REMDAMOSI TAPATYBĖS NUSTATYMO PROCEDŪRŲ REZULTATAIS

K26a. Ar prašytojo suteikti prieglobstį tapatybės nustatymo procedūros rezultatas turi įtakos priimant rekomendaciją dėl prieglobsčio suteikimo, atsisakymo suteikti prieglobstį, sprendimo priėmimo sustabdymo? Prašome aprašyti visus įdiegtus pakeitimus, susijusius su informacija, kurią pateikėte savo atsakymuose 2013 m. EMT tikslinėje studijoje apie tapatybės nustatymą.

Iš esmės išlieka aktualūs 2013 m. EMT tikslinės studijos atsakymai. Sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos, ataskaitų apie padėtį kilmės valstybėje, surinktų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu, visumą. Kiekviena prieglobsčio prašytojo byla nagrinėjama labai detalai ir individualiai ir tik po išsamaus tyrimo gali būti priimtas sprendimas. Tik tas faktas, kad asmens tapatybės ar pilietybės neįmanoma patvirtinti patikimais dokumentais, nėra pagrindas nesuteikti tarptautinės apsaugos tokiam asmeniui ir priimti sprendimą dėl jo išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Lietuvos Respublikoje nėra teisinės bazės ir praktikos, kad sprendimo priėmimas gali būti atidėtas.

Papildomai pažymėtina, kad tam tikrais atvejais tikslus asmens tapatybės nustatymas neturi įtakos bendro pobūdžio grėsmės (pvz. karas, genocidas) vertinimui, t.y. prieglobsčio prašytojo pateikti melagingi duomenys apie jo asmens tapatybę savaime nenuginčija grėsmės fakto bei, atitinkamai, nebūtinai sąlygoja atsisakymą suteikti prieglobstį. Išimtį sudaro prašytojo kilmės valstybės, kaip asmens tapatybės dalies, nustatymas. Jeigu prašytojo kilmės valstybė laikoma nenustatyta (pvz. asmuo teigia, kad jis yra Sirijos pilietis, tačiau kalbos analizė ir kiti tyrimai nuginčija šį teiginį), prieglobstį suteikti atsisakoma, nes prašytojui kilusios grėsmės kilmės valstybėje, nenustačius šios kilmės valstybės, vertinti ir konstatuoti neįmanoma.

K26b. Jei pastaraisiais metais Lietuvoje išaugo prieglobsčio prašytojų ar nereguliarių migrantų skaičius, kokią įtaką šis išaugimas turėjo sprendimų priėmimo procesui? Pavyzdžiui:

- Ar sprendimų priėmimo nacionalinėms institucijoms procesas tapo sunkesnis?

Taip.

- Ar šios institucijos nustojo taikyti tam tikrus metodus tapatybei nustatyti?

Ne.

- Ar suprastėjo taikomų metodų kokybė?

Ne.

Jei į bet kurį iš aukščiau pateiktų klausimų atsakėte „taip“, prašome detalizuoti (pateikiant nuorodas į ataskaitas bei mokslinius darbus, jei tokių yra).

Sprendimų priėmimo procesas prieglobsčio institucijai tapo sunkesnis dėl padidėjusio darbo krūvio, susijusio su prisiimtų įsipareigojimų perkelti prieglobsčio prašytojus iš Graikijos ir Italijos, vykdymu. Kadangi perkeltųjų skaičiai, lyginant su prieglobsčio institucijos pajėgumais, yra pakankamai dideli, tai sudaro papildomų sunkumų. Taip pat perkeltųjų prašymai yra prioretizuojami, tačiau prieglobsčio institucija nuo nustatytų procedūrų nenukrypsta ir darbo kokybė išlaikoma.

K27a. Ar tapatybės nustatymo rezultatas turi įtakos priimant rekomendaciją dėl grąžinimo sustabdymo? Prašome aprašyti visus įdiegtus pakeitimus, susijusius su informacija, kurią pateikėte savo atsakymuose 2013 m. EMT tikslinę studiją apie tapatybės nustatymą.

Iš esmės išlieka aktualūs 2013 m. EMT tikslinės studijos atsakymai. Jeigu prieglobsčio prašymas yra atmetamas ir priimamas sprendimas išsiųsti, tačiau neįmanoma patvirtinti asmens tapatybės, pilietybės ar nebuvo gauti grąžinimo dokumentai, tuomet išsiuntimo vykdymas yra sustabdomas, o atsakingi darbuotojai toliau dirba, kad būtų išsiaiškinta reikiama informacija

(vyksta susirašinėjimas su konsulinėmis įstaigomis per Užsienio reikalų ministeriją, tiesiogiai bendradarbiaujama su kitų šalių migracijos institucijomis). Jeigu po 1 metų tapatybė nėra nustatoma ir nėra gaunami grįžimo dokumentai, tuomet priimamas sprendimas dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo vieneriems metams.

Jeigu per tuos metus grįžimo dokumentai yra gaunami, tuomet išsiuntimo sprendimas turi būti įvykdytas nedelsiant. Jeigu grįžimo dokumentai vis dėlto nėra gaunami – tuomet leidimas laikinai gyventi yra pratęsiamas dar vieneriems metams.

Papildomai pažymėtina, jog konstatavus, kad išsiuntimas negali būti įvykdytas nedelsiant dėl UTPĮ numatytų priežasčių (jei užsienietį atsisako priimti užsienio valstybė, į kurią jis gali būti išsiųstas; užsieniečiui reikia suteikti būtinąją medicinos pagalbą; jo negalima išsiųsti dėl objektyvių aplinkybių – užsienietis neturi galiojančio kelionės dokumento, nėra galimybės gauti kelionės bilietų ir kita), priimamas sprendimas sustabdyti išsiuntimo vykdymą ir tik praėjus vieneriems metams po sprendimo sustabdyti išsiuntimą ir neišnykus aplinkybėms, dėl kurių šis sprendimas buvo priimtas, gali būti išduodamas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

K27b. Ar darbo, atlikto nustatant tapatybę prieglobsčio proceso atveju, rezultatas yra prieinamas institucijoms, kurios rengiasi priverstiniam grąžinimui?

Taip.

Prašome aprašyti papildomus žingsnius (jei tokių yra), kurių gali prireikti priimančiosios šalies institucijoms tapatybės nustatymo atžvilgiu, kad jos galėtų pasiruošti grąžinamo asmens priėmimui.

Jeigu grąžinamas asmuo neturi kilmės valstybės išduoto galiojančio kelionės dokumento, priimančios valstybės institucijos turi patvirtinti jo asmens tapatybę ir išduoti grįžimo pažymėjimą.

K28a. Ar tapatybės nustatymo rezultatas turi įtakos priimant rekomendaciją dėl leidimo gyventi išdavimo, atsisakymo išduoti leidimą gyventi, sprendimo priėmimo sustabdymo?

Neaktualu, kadangi reikalaujama galiojančio kelionės dokumento.

K28b. Kaip svarbu yra nustatyti tapatybę lyginant su kitais veiksniais, svarstomais priimant galutinį sprendimą? Pavyzdžiui, jei tapatybės neįmanoma nustatyti, ar tai *de facto* lemia sprendimą atmesti prašymą? Ar tam tikrais atvejais kitiems veiksniams, tokiems kaip šeiminiai ryšiai, sveikatos problemos arba (ir) kitos humanitarinės priežastys yra suteikiamas didesnė svarba, nei tapatybės nustatymui? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti.

Neaktualu, kadangi reikalaujama galiojančio kelionės dokumento. Tik prieglobsčio procedūros metu žmogus gali pateikti prašymą net ir neturėdamas tapatybės dokumento.

4.

Duomenų bazės ir
procedūros

4.1. TEISINĖ SISTEMA

K29a. Ar Lietuvoje veikianti (-čios) tapatybės nustatymo / patikrinimo institucija (-os) yra sudariusi (-ios) supratimo memorandumus ir (arba) kitus susitarimus dėl dalijimosi asmens duomenimis su:

- Kitomis institucijomis (departamentais): **Ne**
- Vežėjais: **Ne**.
- Kitos (ar kitų) šalies (-ių) institucijomis: **Ne**.
- Tarptautinėmis organizacijomis: **Ne**.
- Privataisiais subjektais: **Ne**.
- Kita: **Ne**.

Jei atsakėte „taip“, prašome, jei įmanoma, nurodyti tas institucijas, vežėjus, šalis ar organizacijas (subjektus).

Asmens duomenų tvarkymas ir apsauga jais reglamentuotas nacionaliniuose bei tarptautiniuose teisės aktuose, nustatant asmens tapatybę migracijos procesų kontekste papildomi susitarimai nėra būtini.

K29b. Prašome žemiau įvardyti visus susitarimus ir, jei įmanoma, pridėti juos prie šio dokumento. Jei šių dokumentų pridėti negalima, prašome trumpai aprašyti, kokia informacija juose pateikta.

N/a.

4.2. PROCEDŪROS IR DUOMENŲ BAZĖS

K30. Kokie asmens duomenys renkami nacionalinėse duomenų bazėse²⁸ įvairių migracijos procedūrų sistemos rėmuose, t. y. biografiniai (pvz., vardas, pilietybė, gimimo vieta, tapatybę patvirtinantys dokumentai) ir biometriniai (pvz., pirštų atspaudai, nuotraukos, DNR). Prašome aprašyti, kurie duomenys renkami vykdant kiekvieną susijusią migracijos procedūrą, ir įvardyti susijusias duomenų bazes.

Tokio pobūdžio duomenys renkami Užsieniečių registre. Visi duomenys reglamentuoti 2014 m. rugsėjo 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime „Dėl Užsieniečių registro reorganizavimo ir Užsieniečių registro nuostatų patvirtinimo“ Nr. 968²⁹. Užsieniečių registre tvarkomi bendrieji duomenys nurodyti nuostatų 21 p.; specialieji papildomi duomenys, susiję su: prieglobsčio prašytojais – 29 p., vizų išdavimu – 25 p., leidimais gyventi – 27 p.

4.3. DUOMENŲ BAZIŲ NAUDOJIMAS PATIKRINIMO PROCESO METU

K31. Kurias su tapatybės klausimais susijusias duomenų bazes tvarko skirtingos nacionalinės institucijos, dalyvaujančios migracijos procesuose? (pvz., nacionalinę populiacijos registrą tvarko policija; nacionalinę atvykimo / išvykimo sistemą tvarko pasienio kontrolės institucija; Eurodac duomenų perdavimo įstaigą valdo prieglobsčio institucija.)

²⁸ EMT duomenų perdavimo įstaigos neturi teikti informacijos apie duomenis, surinktus ES didelio masto informacijos tvarkymo sistemose (EURODAC, VIS ir SIS II), kadangi reikalavimai duomenų rinkimui šioje srityje standartizuoti europiniu lygmeniu ir juos EMT paslaugų teikėjas išdėstys tiesiogiai apibendrinamojoje ataskaitoje.

²⁹ Nuoroda į Užsieniečių registro nuostatus <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b20dab00424e11e48f819e33a7306fcc>

Užsieniečių registro valdytoja – Vidaus Reikalų Ministerija, tvarkytojai – IRD, MD, VSAT, policija, Prezidento kanceliarija, URM.

Gyventojų registro valdytoja – Teisingumo ministerija, tvarkytojas - valstybės įmonė Registrų centras.

VSATIS³⁰ valdytoja – VSAT, tvarkytojai – VSAT centrinė įstaiga, VSAT rinktinės, URC, IRD.

Eurodac duomenų perdavimo įstaiga – Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centras, Eurodac duomenų valdytojas – MD.

K32a. Kurios regioninės, nacionalinės ir tarptautinės duomenų bazės, stebėjimo sąrašai ar orientacinės priemonės naudojamos tapatybės nustatymo tikslais, kai trečiosios šalies piliėtis pateikia prašymą suteikti prieglobstį, išduoti vizą ar leidimą gyventi? Žemiau pateiktoje lentelėje prašome nurodyti, kurioms konkrečioms procedūroms kurios duomenų bazės naudojamos.

11 lentelė. Duomenų bazės, stebėjimo sąrašai ir orientacinės priemonės, naudojamos tapatybei nustatyti vykdant su migracija susijusias procedūras

	VIS	SIS	EURODAC	Nacionalinės duomenų bazės ir stebėjimo sąrašai
Prieglobstis	+	+	+	+
Grąžinimas	+	+	+	+
Trumpalaikės vizos	+	+		+
Ilgalaikės vizos ir leidimai gyventi šeimyninių priežasčių pagrindu	+	+		+
Ilgalaikės vizos ir leidimai gyventi mokymosi pagrindu	+	+		+
Ilgalaikės vizos ir leidimai gyventi atlygintinos veiklos pagrindu	+	+		+

K32b. Ar esama duomenų elementų, kuriuos institucijos laikytų naudingais, tačiau kurie šiuo metu nėra renkami ar saugomi? Jei atsakėte „taip“, prašome detalizuoti.

Ne.

³⁰ VSAT IS kaupiami duomenys apie asmenis ir transporto priemones, kertančius valstybės sieną. VSAT IS nuostatai, patvirtinti VSAT vado 2011 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. 4-287

4.4. NAUJA IR PLANUOJAMA PLĖTRA

K33a. Prašome glaustai aprašyti pastarojo meto pokyčius, susijusius su asmens duomenų apdorojimu su migracija susijusių procedūrų ir duomenų bazių sistemoje (nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis), įskaitant ir tai, kas išvardyta toliau (jei tai taikoma):

- naujų asmens tapatybės elementų įtraukimas į egzistuojančias sistemas (t. y. biografiniai ar biometriniai duomenys);
- naujos duomenų bazės, duomenų bazių ar tarpusavio ryšių sistemų centralizavimas.

Pastaruoju metu jokių reikšmingų pokyčių nebuvo.

K33b. Prašome glaustai aprašyti naujausius ar planuojamus bandymus tapatybės duomenų tvarkymo architektūros bei dalijimosi duomenimis srityse.

Šiuo metu kuriama Lietuvos migracijos informacinė sistema (MIGRIS), kuri leis perkelti migracijos procesus į elektroninę erdvę, automatizuoti tvarkomų dokumentų ir duomenų valdymą, teikimą ir kontrolę, bei užtikrinti sąsają ir integraciją su kitais valstybės registrais ir informacinėmis sistemomis.

5.

Diskusijos ir vertinimai

K34. Ar šiuo metu dėl aukščiau išvardytų (egzistuojančių ar planuojamų) priemonių Lietuvoje vyksta diskusijos? Jei atsakėte „taip“, prašome apibūdinti pagrindines diskusijų metu keliamas problemas bei diskusijose dalyvaujančias šalis. Nacionaliniu lygmeniu vykstančios diskusijos šaltiniais gali būti laikomi šalies žiniasklaidoje publikuojami pranešimai, debatai parlamente bei nevyriausybinių organizacijų, pilietinės visuomenės organizacijų ar tarptautinių organizacijų pareiškimai.

Ne.

K35. Ar (nacionalinės) duomenų apsaugos institucijos ar panašūs subjektai ir (arba) teisės ekspertai yra įvertinę kurias nors iš aukščiau aprašytų priemonių? Jei atsakėte „taip“, prašome įvardyti šias institucijas ar ekspertus, aprašyti jų padarytas išvadas ir nurodyti, ar į šias išvadas buvo atsižvelgta kuriant naujas ar peržiūrint egzistuojančias priemones (jei taip, nurodyti, kaip).

Ne, tačiau planuojama kreiptis į Asmens duomenų apsaugos inspekciją su prašymu įvertinti MIGRIS projektą pagal kompetenciją.

Išvados

Q36. Šios tikslinės studijos tikslų atžvilgiu, kokias išvadas galite padaryti iš duomenų, pateiktų savo atsakymuose?

Prieglobsčio prašytojo asmens tapatybei nustatyti naudojami įvairūs metodai bei jų kombinacijos, pavyzdžiui, išsamios ir detalios apklausos atlikimas, amžiaus nustatymo tyrimas ir pirštų atspaudų lyginimas. Kiekvienas metodas yra svarbus ir atliekamas atsižvelgiant į prieglobsčio prašytojo pateiktą informaciją, ar jis turi kokių nors dokumentų, ar tie dokumentai originalūs, ar yra tik jų kopijos. Visi naudojami metodai yra nustatyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose, tačiau jų taikymą ir reikalingumą praktikoje dažniausiai nustato pareigūnas ar valstybės tarnautojas, kuris tiesiogiai dirba su prieglobsčio prašytoju, atlieka jo apklausą, gauna iš jo informaciją ir dokumentus, nagrinėja visus gautus dokumentus, vertina juos ir teikia išvadas dėl sprendimo priėmimo.

Asmens tapatybės dokumentų neturėjimas **prieglobsčio proceso** metu savaime neklaido nagrinėti prieglobsčio prašymą, tačiau šiame procese svarbu nustatyti šalį, iš kurios atvyko prieglobsčio prašytojas. Prieglobsčio proceso metu yra analizuojami visi turimi dokumentai ir visa prieinama informacija. Tam tikrais atvejais, vykdant prieglobsčio procedūras, skirtingi metodai gali duoti skirtingus rezultatus, tačiau asmuo gali tinkamai paaiškinti tam tikrus nesutapimus. Tokiais atvejais, įvertinus asmens paaiškinimus, kaip patikimus, tam tikri rezultatai gali būti atmesti ir nevertintini, tačiau likusieji turi tarpusavyje neprieštarauti.

Jeigu prieglobsčio prašymas yra atmetamas ir priimamas **sprendimas grąžinti**, tačiau neįmanoma patvirtinti asmens tapatybės, pilietybės ar nebuvo gauti grąžimo dokumentai, tuomet grąžinimo vykdymas yra sustabdomas, o atsakingi darbuotojai toliau dirba, kad būtų išsiaiškinta reikiama informacija. Jeigu po 1 metų tapatybė nėra nustatoma ir nėra gaunami grąžimo dokumentai, tuomet priimamas sprendimas dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo vieneriems metams. Jeigu per tuos metus grąžimo dokumentai yra gaunami, tuomet išsiuntimo sprendimas turi būti įvykdytas nedelsiant. Jeigu grąžimo dokumentai vis dėlto nėra gaunami – tuomet leidimas laikinai gyventi yra pratęsimas dar vieneriems metams.

VSAT pareigūnai, kurie organizuoja užsieniečio grąžinimą, nustatant asmens tapatybę įvertina užsieniečio turimus dokumentus, kilus abejonėms dėl amžiaus inicijuoja amžiaus nustatymo tyrimą, patikrina užsieniečio duomenis per registrus, atlieka užsieniečio apklausą, kreipiasi į kompetentingas institucijas dėl asmens tapatybės nustatymo ir kelionės dokumento gavimo. Problemos dėl asmens tapatybės nustatymo **grąžinimo/išsiuntimo procese** kyla, kai su trečia šalimi nepasirašytas readmisijos susitarimas ir/arba nėra bendradarbiavimo praktikos. Tokiais atvejais nenumatyta oficiali institucija, kuriai turi būti pateikta užklausa, nenumatyta užklauso forma, nenumatyti atsakymo pateikimo terminai. Dar didesnė problema, kai Lietuvoje nėra tos šalies ambasados/konsulato, kuris sprendžia klausimą dėl asmens tapatybės nustatymo bei grąžimo dokumento gavimo. Kartais grąžimo dokumento išdavimas užtrunka ilgiau nei 6 mėnesius, o kartais negaunamas joks atsakymas. Taip pat pasitaiko atvejų, kuomet užsieniečiai nenori būti identifikuoti ir sąmoningai nepasako savo tikrų duomenų.

Lietuva susiduria su iššūkiais dėl asmens tapatybės nustatymo bei grąžimo dokumento gavimo Vietnamo Socialistinės Respublikos piliečiams. Siekiant išspręsti šią problemą VSAT dalyvavo pasitarime su Vietnamo kompetentingų institucijų atstovais, kuriame buvo priimtas sprendimas pasirašyti dvišalį bendradarbiavimo susitarimą tarp šalių. Kuomet tarp šalių yra pasirašytas readmisijos susitarimas, problemų dėl asmens tapatybės nustatymo dažniausiai neįkyla, nes yra aiški institucija, terminai ir procedūra, pagal kurią vykdomas užsieniečio grąžinimas, todėl Lietuva remtų ES siekį sudaryti readmisijos susitarimus su Vietnamo Socialistine Respublika.

Kitais teisėtoms migracijos atvejais tapatybės nustatymas nėra aktualus, nes galiojančio kelionės dokumento turėjimas yra būtinoji sąlyga norintiems kreiptis dėl vizos ar leidimo gyventi. Jokių išimčių išduodant leidimus darbo, mokymosi bei šeimos susijungimo pagrindais nėra numatyta ir asmuo privalo pateikti dokumentą patvirtinantį tapatybę.

Pažymėtina, kad 2013 m. EMT studijoje pateikta nuomonė dėl detalios asmens tapatybės nustatymo tvarkos/instrukcijos būtinumo išlieka aktuali, kadangi iki šiol, iš esmės vieninteliu nacionaliniu teisės aktu, detaliam reglamentuojančiu šias procedūras, išlieka 2000 m. patvirtinta Asmens tapatybės ir kelionės maršruto nustatymo metodika³¹. Ekspertų dirbančių

³¹ Asmens tapatybės nustatymo metodika, patvirtinta 2000-02-03, Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr.4nt

tapatybės nustatymo srityje nuomone, dėl teisinių ir praktinių pokyčių Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare bei dėl pasikeitusių techninių tapatybės nustatymo galimybių, šią metodiką būtina atnaujinti.

Apibendrinant, **tapatybės nustatymas** - svarbi migracijos procesų valdymo dalis. 2012-2015 m. Lietuvoje Respublikoje apie 40 proc. prieglobsčio prašytojų nepateikdavo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, tačiau **2016 m. šis skaičius išaugo iki 66 proc.** Toks pasikeitimas gali būti paaiškinamas tuo, kad būtent 2016 m. didžiąją dalį prieglobsčio prašytojų sudarė perkelti Sirijos piliečiai, kurie atvykdavo be tapatybės dokumentų. Tiesa, šių asmenų tapatybės nustatymas vyksta dar iki atvykstant į Lietuvą, ES narėje iš kurios asmuo yra perkeliamas. Todėl Lietuvoje, šių perkeltų asmenų tapatybės nustatymas, nėra probleminis. Vis dėlto, nuolat augant prieglobsčio prašytojų skaičiui, plečiantis jų kilmės šalių geografijai, taip pat keičiantis techninėms tapatybės nustatymo galimybėms, tikėtina, kad tapatybės nustatymo klausimai Lietuvoje taps vis aktualesni. Dėl šios priežasties yra labai svarbu dalintis gerąja praktika su kitomis valstybėmis, turinčiomis daugiau patirties šioje srityje.

Priedai

PRIEDAS Nr. 1

Remiantis **8 klausimu**, prašome užpildyti žemiau pateiktą lentelę, ženklų „X“ pažymint nacionalinius valdžios organus bei institucijas, kurios labiausiai dalyvauja tapatybės nustatymo procedūrose kiekvienos iš nurodytų procedūrų atžvilgiu

12 lentelė. Nacionaliniai valdžios organai bei institucijos, dalyvaujančios tapatybės nustatymo procese, vykdant skirtingas migracijos procedūras

	Prieglobstis	Grąžinimas	Trumpalaikės vizos	Ilgalaikės vizos ar leidimai šeimyninių priežasčių pagrindu	Ilgalaikės vizos ar leidimai mokymosi pagrindu	Ilgalaikės vizos ar leidimai atlygintinos veiklos pagrindu
Konsulatai, ambasados		X	X	X	X	X
Imigracijos institucijos	X	X	X	X	X	X
Prieglobsčio institucijos ³²	X					
Policija	X	X	X	X	X	X
Pasienio kontrolė ³³	X	X				
Saugos tarnybos	X	X				
Identifikavimo centras						
Kita (pridėkite eilučių ir nurodykite)						

³² Lietuvos kontekste "Imigracijos institucija" ir "Prieglobsčio institucija" yra ta pati – Migracijos Departamentas.

³³ VSAT pareigūnai priima sprendimus išduoti Šengeno vizą užsieniečiui pasienio kontrolės punkte, esant Vizų kodekso VI skyriaus 35 str. nurodytoms sąlygoms Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 810/2009 2009 m. liepos 13 d. nustatantis Bendrijos vizų kodeksą

PRIEDAS Nr. 2

Remiantis **9 klausimu**, prašome pateikti trumpą paaiškinimą, kaip organizuojamas tapatybės nustatymo procesas. Kiekvienos iš aptariamų procedūrų atžvilgiu prašome užpildyti žemiau pateiktą lentelę, nurodant bendrąją informaciją apie skirtingus tapatybės nustatymo proceso žingsnius, įskaitant:

- automatizuotas proceso dalis;³⁴
- biometrines technologijas, jei tokios naudojamos;
- tapatybės nustatymo ar tapatybės patikrinimo užduotis, kurias atlieka sprendimų priėmėjas ar specializuotas pareigūnas;
- centralizuotas ar decentralizuotas tapatybės nustatymo funkcijas.

13 lentelė. Procedūriniai žingsniai, atliekami siekiant nustatyti trečiųjų šalių piliečių tapatybę, vykdant skirtingas migracijos procedūras

Migracijos procedūra	Tapatybės nustatymo procedūros žingsniai
Prieglobstis	<p>-Įvertinami užsieniečio pateikti dokumentai, padedantys nustatyti asmens tapatybę.</p> <p>-Užsieniečio duomenys patikrinami Lietuvos Respublikos gyventojų registre, Užsieniečių registre, Lietuvos nacionalinėje antrosios kartos Šengeno informacinėje sistemoje, Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registre ir Prevencinių poveikio priemonių taikymo registre, leškomų asmenų, neatpažintų lavonų ir nežinomų bejėgių asmenų žinybiniame registre, Habitoskopinių duomenų registre;</p> <p>-Kilus abejonėms dėl užsieniečio amžiaus, atliekamas amžiaus nustatymo tyrimas</p> <p>-Atliekama asmens apklausa su tikslu nustatyti asmens tapatybę ir kelionės maršrutą</p> <p>-Nuimami pirštų atspaudai, duomenys apie pirštų atspaudus perduodami nacionaliniam EURODAC padaliniiui</p>
Priverstinis grąžinimas	<p>-Priėmus neigiamą sprendimą dėl prieglobsčio ir nustačius, kad nėra užsieniečio negrąžinimo pagrindų, yra priimami du administraciniai sprendimai (nesuteikti prieglobsčio ir grąžinti užsienietį) arba vienas administracinis sprendimas nesuteikti prieglobsčio ir išsiųsti užsienietį. Sprendimai gali būti apskųsti.</p> <p>-Rašomas paklausimas vadovaujantis readmisijos susitarimu arba kreipimasis į ambasadą dėl asmens tapatybės nustatymo ir kelionės dokumento išdavimo.</p> <p>-Iki išsiuntimo įvykdymo užsienietis teismo sprendimu gali būti sulaikytas, jeigu sulaikymas būtinas atitinkamam sprendimui priimti ir (ar) vykdyti (jeigu užsienietis trukdo priimti ir (ar) vykdyti sprendimą, gali pasislėpti vengdamas grąžinimo, išsiuntimo ar perdavimo).</p> <p>-Konstatavus, kad sprendimas dėl išsiuntimo negali būti įvykdytas nedelsiant dėl to, kad užsienietis atsisako priimti užsienio valstybė, užsieniečiui reikia suteikti būtinąją medicininę pagalbą, ar jo negalima išsiųsti dėl objektyvių priežasčių (užsienietis neturi galiojančio kelionės dokumento), priimamas sprendimas sustabdyti išsiuntimo vykdymą.</p> <p>-Tik praėjus vieneriems metams po sprendimo sustabdyti išsiuntimą ir neišnykus aplinkybėms, užsieniečiui išduodamas leidimas laikinai gyventi vieneriems metams. Praėjus metams ir užsieniečiui kreipiantis dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo, vėl vertinama, ar nėra galimybės išsiųsti užsienietį.</p>

³⁴ Automatizavimas apibūdinamas kaip „automatinės įrangos naudojimas ar įdiegimas gamybos ar kituose procesuose ar infrastruktūroje“ (žr. Oxford Dictionary <https://en.oxforddictionaries.com/definition/automation>, paskutinį kartą prisijungta 2017 m. kovo 24 d.). Pavyzdžiui, dokumentų skaitytuvo naudojimas būtų laikomas daliniu dokumentų tikrinimo užduoties automatizavimu.

Trumpalaikės vizos	Kadangi asmeniui būtina turėti galiojantį kelionės dokumentą kreipiantis dėl vizos/leidimo gyventi, asmens tapatybės nustatymą sudaro vizualus įvertinimas, ar dokumente nėra klastojimo požymių, bei prašyme įrašytų duomenų sutikrinimas su duomenimis, įrašytais jo pateiktame dokumente.
Ilgalaikės vizos ar leidimai šeimyninių priežasčių pagrindu	Žr. Atsakymą dėl trumpalaikės vizos
Ilgalaikės vizos ar leidimai mokymosi pagrindu	Žr. Atsakymą dėl trumpalaikės vizos
Ilgalaikės vizos ar leidimai atlygintinos veiklos pagrindu	Žr. Atsakymą dėl trumpalaikės vizos

Europos migracijos tinklas (EMT) – tai Europos Komisijos, ES valstybių narių ir Norvegijos migracijos ekspertų tinklas, kurio tikslas rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia, patikima ir palyginama informacija apie migraciją ir prieglobstį siekiant prisidėti prie Europos Sąjungos politikos formavimo ir visuomenės informavimo šiose srityse.

Lietuvoje EMT Nacionalinio informacijos centro (NIC) funkcijas LR Vyriausybės nutarimu vykdo Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biuras glaudžiai bendradarbiaudamas su LR vidaus reikalų ministerija, Migracijos departamentu bei Valstybės sienos apsaugos tarnyba. EMT NIC bendradarbiauja ir su kitomis vyriausybėmis ir nevyriausybėmis institucijomis, dirbančiomis migracijos srityje.
